

Vlaanderen
verbeelding werkt

DE VLAAMSE RAND IN CIJFERS 2025

Deel 1: Demografie

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

vlaanderen.be/vlaamse-rand

De Vlaamse Rand in Cijfers 2025

Deel 1: Demografie

Samenstelling

Agentschap Binnenlands Bestuur

Eindredactie

Pieter Moens

Contact

rand@vlaanderen.be

Website

vlaanderen.be/vlaamse-rand/

Verantwoordelijke uitgever

Jeroen Windey
Administrateur-generaal
Agentschap Binnenlands Bestuur
Koning Albert II laan 15 bus 215
1210 Brussel

Datum

Januari 2025

Depotnummer

D/2024/3241/480

Inhoudstafel

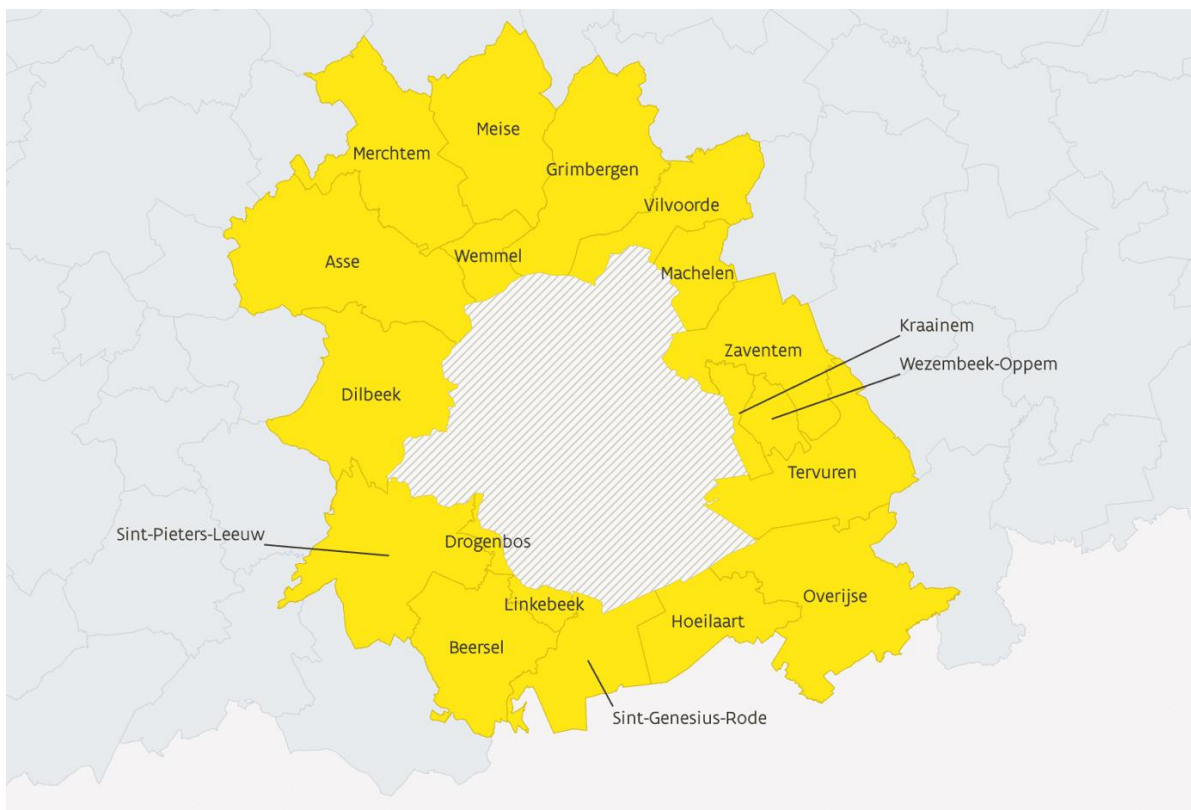
Inleiding.....	4
Samenvatting.....	6
Bevolking.....	7
Verhuisbewegingen.....	14
Herkomst.....	20
Leeftijd.....	30
Jongeren.....	35
Ouderen.....	39
Gezinnen.....	43

Inleiding

In dit eerste deel van de driejaarlijkse toelichtingsnota 'De Vlaamse Rand in cijfers' staan we stil bij hét centrale thema dat deze dynamische regio uniek maakt: demografie. In de afgelopen decennia was de bevolking van de Vlaamse Rand immers volop in beweging. De sterke toename van het aantal inwoners, aangevuurd door een grote instroom vanuit Brussel, zorgt voor een snelle internationalisering en verjonging van de bevolking. Die ingrijpende demografische ontwikkelingen maken een specifiek, gericht Randbeleid belangrijker dan ooit.

Om een doeltreffend beleid mogelijk te maken, focust deze nota uitgebreid op de achterliggende dynamieken en de gevolgen van die uitzonderlijke bevolkingsgroei. Terwijl hoofdstuk 1 de opmerkelijke bevolkingstoename in kaart brengt, geeft het tweede hoofdstuk een inkijk in de belangrijkste motor achter die groei: verhuisbewegingen. Het derde, vierde en vijfde hoofdstuk staan stil bij de impact van de bevolkingsgroei op de samenstelling van de bevolking in de Vlaamse Rand. Hoofdstuk 3 zoomt in op herkomst en beschrijft de snelle internationalisering van de Randbewoners. Hoofdstuk 4 kijkt naar leeftijd door scherp te stellen op de spectaculaire toename van het aantal jongeren in de regio. Het vijfde en laatste hoofdstuk over gezinnen illustreert het groeiende gewicht van koppels met kinderen in de Vlaamse Rand.

Grafiek 0.1. De Vlaamse Rand¹

¹ De Vlaamse Rand bestaat uit de negentien gemeenten die ofwel rechtstreeks aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest grenzen, ofwel aan een van de zes faciliteitengemeenten rond het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest (Grafiek 0.1). De zes faciliteitengemeenten zijn Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem. De dertien andere gemeenten zijn Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem. Op een na liggen alle gemeenten van de Vlaamse Rand in het bestuurlijke arrondissement Halle-Vilvoorde. Uitzondering is Tervuren, dat tot het bestuurlijke arrondissement Leuven behoort.

Elk hoofdstuk beschrijft allereerst de actuele toestand in de Vlaamse Rand op basis van de cijfers die beschikbaar waren in december 2024². Waar relevant worden ook evoluties in beeld gebracht. Om langdurige, structurele ontwikkelingen te duiden, belichten een aantal tijdreeksen de evolutie van de afgelopen dertig jaar. Voor meer recente ontwikkelingen grijpen we terug naar de laatste tien jaar.

Om de situatie in de regio correct in te schatten, vergelijken we de Vlaamse Rand systematisch met vijf benchmarks: het Vlaamse Gewest, het Brussels Gewest, de Centrumsteden, de Antwerpse³ en Gentse Rand⁴. De vergelijking met het Vlaamse gemiddelde verduidelijkt op welke vlakken de Vlaamse Rand al dan niet uniek is in Vlaanderen. De regio wordt ook afgezet tegen het Brussels Gewest, gezien de veelheid aan dagelijkse sociale interacties die de Gewestgrens overschrijden (werkpendel, scholenpendel, verhuisbewegingen). Net omwille van die sociale en ruimtelijke nabijheid van grootstad Brussel spreekt men in de Vlaamse Rand vaak over ‘verstedelijkingsdruk’⁵. Om die stedelijkheid in perspectief te plaatsen, vergelijken we de regio met de Vlaamse Centrumsteden. Ten slotte wordt de Vlaamse Rand ook vergeleken met de randgebieden van de twee grootste Vlaamse steden: de Antwerpse en Gentse Rand. Dat laat toe om na te gaan in welke mate de demografische dynamieken in de Vlaamse Rand overeenkomen met de ontwikkelingen in andere Vlaamse regio’s die aan grote steden grenzen.

De Vlaamse Rand is geen homogeen blok. Daarom brengt de nota ook de interne gelijkenissen en verschillen binnen de regio in kaart. We vergelijken daarbij niet alleen de negentien Randgemeenten onderling, maar gaan ook op zoek naar ruimtelijke patronen binnen de gemeenten. Demografische ontwikkelingen verschillen ook binnen Randgemeenten aanzienlijk – onder andere omdat de sociale en fysieke nabijheid van Brussel sterk varieert. Om dergelijke ruimtelijke patronen helder in beeld te brengen, maken we dankbaar gebruik van de fijnmazige data van Provincies in Cijfers⁶, die gegevens ontsluiten op het niveau van de statistische sectoren – de kleinste geografische gebieden waarvoor in België openbare statistieken beschikbaar zijn.

Team Vlaamse Rand werkt niet op een eiland. Deze publicatie kwam tot stand met de gewaardeerde hulp van collega’s binnen en buiten het Agentschap Binnenlands Bestuur. Dankzij het projectteam Gemeente-Stadsmonitor kon deze publicatie zich baseren op de meest recente gegevens uit het Datawarehouse van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Ook de constructieve samenwerking binnen de stuurgroep van het Documentatiecentrum Vlaamse Rand⁷ – met vertegenwoordigers van verschillende organisaties die kennis over de Vlaamse Rand samen voorop zetten – was van grote waarde. De input van Karla Goetvinck van vzw ‘de Rand’ leverde heel wat inspiratie om de vele aspecten van de demografische ontwikkelingen in de regio uit te diepen. Mathis Saeys van BRIO verscherpte met zijn feedback de inhoudelijke analyses in de nota. Dankzij Filip De Maesschalck van Provincies in Cijfers werd deze publicatie gestoffeerd met boeiende cijfers over de specifieke verhuisbewegingen van verschillende herkomst- en leeftijdsgroepen. Ten slotte verwerkten Jeroen Byl en Elanur Katoglu van team communicatie Agentschap Binnenlands Bestuur de publicatie tot een professioneel, visueel aantrekkelijk geheel met relevant fotomateriaal uit de Vlaamse Rand.

² De meest recente cijfers, inclusief de benchmark voor de volledige Vlaamse Rand, zijn raadpleegbaar via de Gemeente-Stadsmonitor van ABB. <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/>

³ Aartselaar, Beveren, Borsbeek, Brasschaat, Edegem, Hemiksem, Kapellen, Kruibeke, Mortsel, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem en Zwijndrecht (=situatie voor fusies 2025).

⁴ Deinze, De Pinte, Destelbergen, Evergem, Lochristi, Melle, Merelbeke, Nevele, Sint-Martens-Latem, Lievegem, Wachtebeke en Zelzate (=situatie voor fusies 2025).

⁵ Toekomstforum (2024) Vlaamse Randregio Halle-Vilvoorde. Memorandum 2024:

https://www.haviland.be/system/files/2024-02/538628%20Haviland%20Memorandum%202024_09_DEF.pdf

⁶ Dashboard Provincies in Cijfers: <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard/>

⁷ Documentatiecentrum Vlaamse Rand: <https://www.docu.vlaamserand.be/>

Samenvatting

De Vlaamse Rand maakt ingrijpende demografische transformaties door. Het aantal Randbewoners groeit niet alleen sneller dan in de rest van Vlaanderen, de bevolking neemt er ook sterker toe dan in het Brussels Gewest. Migratie – vooral vanuit het Brussels Gewest – is al twintig jaar lang de belangrijkste drijvende kracht achter die sterke bevolkingsgroei. Het aantal inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners ligt enkel in Brussel hoger. Tegelijk trekken er vanuit de Vlaamse Rand meer mensen weg richting Vlaanderen dan omgekeerd. De Vlaamse Rand vertoont duidelijk meer demografische dynamiek dan de Centrumsteden en de gemeenten rond Antwerpen en Gent.

De grote instroom van nieuwe Randbewoners vertaalt zich in een snelle internationalisering van de bevolking. Het aandeel inwoners van buitenlandse herkomst verdubbelde op 20 jaar en groeide zo van een kwart van de bevolking tot bijna de helft van alle Randbewoners. Daarmee ligt dat cijfer in de Vlaamse Rand aanzienlijk hoger dan in het Vlaamse Gewest, de Centrumsteden en de gemeenten rond Antwerpen en Gent. Enkel Brussel telt een groter aandeel inwoners van buitenlandse herkomst. De internationalisering van de Vlaamse Rand is in de eerste plaats te wijten aan het positieve migratiesaldo bij personen van niet-Europese herkomst: in de afgelopen 30 jaar trokken er stevast meer mensen van die herkomstgroep naar de regio dan er wegtrokken. Personen met een Belgische herkomst maakten dan weer vaker de omgekeerde beweging: in de afgelopen 30 jaar trokken er stevast meer mensen van die herkomstgroep weg uit de Vlaamse Rand dan er zich in de regio kwamen vestigen.

De vele nieuwe Randbewoners zijn vaak kinderen en jongeren. Het aantal 0-19-jarigen neemt in de Vlaamse Rand nóg meer toe dan de sterke algemene bevolkingsgroei. Dat maakt de regio uniek: noch in Vlaanderen, noch in Brussel ligt het aandeel jongeren zo hoog als in de Vlaamse Rand. Tegelijk neemt zoals in de rest van Vlaanderen ook het aantal ouderen fors toe in de regio. De vergrijzing weegt in de Vlaamse Rand weliswaar wat minder zwaar door omdat de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) meer groeit dan elders. Bovendien wordt de toenemende grijze druk wat afgeremd doordat meer ouderen uit de regio wegtrekken dan er zich komen vestigen. Het grote aandeel kinderen en jongeren vertaalt zich ook in de gezinsvormen in de Vlaamse Rand: koppels met kinderen zijn nergens zo talrijk en het aandeel alleenstaanden is nergens zo laag.

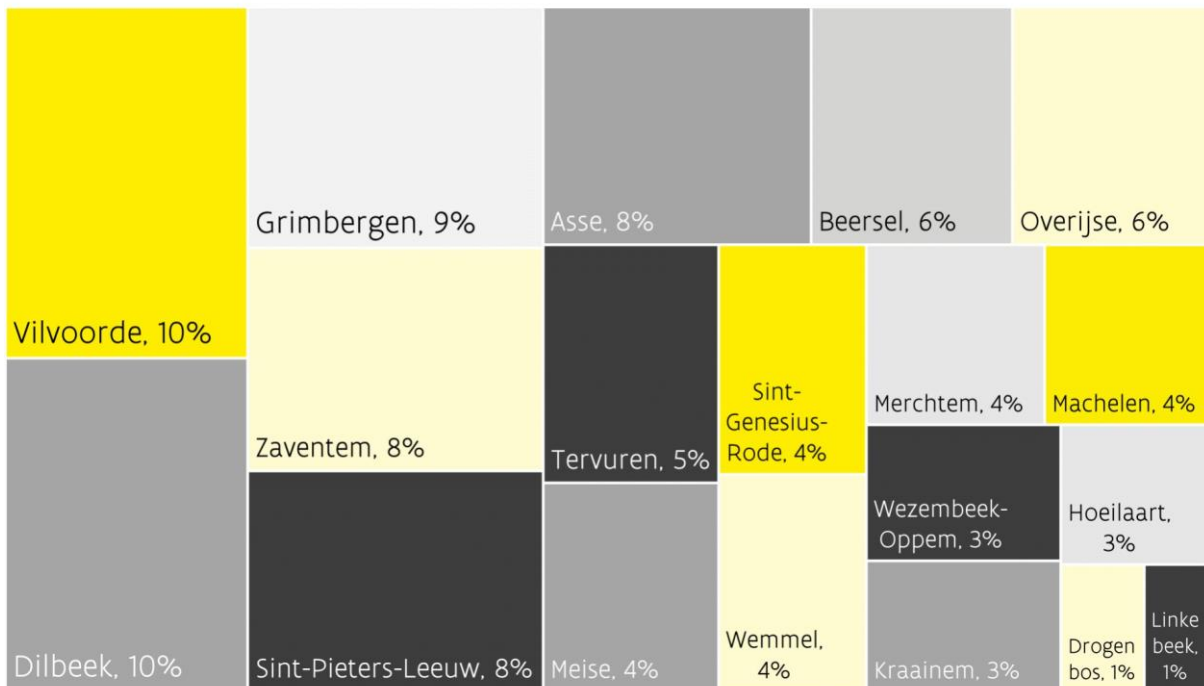
De impact van die ingrijpende demografische ontwikkelingen laat zich niet overal even sterk voelen. De dynamieken zijn het sterkst in de noordoostelijke Randgemeenten Machelen en Vilvoorde. Nergens anders zijn de bevolkingsgroei, de instroom van nieuwkomers, het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst, de groene druk en het aandeel gezinnen zo hoog. Net zoals in faciliteitengemeente Drogenbos leunt de maatschappelijke realiteit hier het dichtst aan bij het Brussels Gewest. Binnen gemeenten zijn de uitdagingen meestal het grootst in de dorpskernen en de gebieden die aan Brussel grenzen. In die deelgebieden gaat een dichte concentratie van inwoners vaak hand in hand met bevolkingsgroei, instroom van nieuwe inwoners, internationalisering en groene druk. De uitdagingen zijn minder uitgesproken in de noordwestelijk gelegen gemeenten Merchtem en Meise, die niet rechtstreeks aan Brussel grenzen. De bevolkingsdichtheid, het aandeel inwoners van buitenlandse herkomst en het aandeel jongeren zijn er lager en de impact van de vergrijzing is er duidelijk hoger. De demografische situatie sluit daar dan ook meer aan bij het Vlaamse gemiddelde. Ook in de zuidelijk gelegen Randgemeenten Overijse en Hoeilaart is dat op een aantal vlakken het geval. Ten slotte wijken de faciliteitengemeenten (exclusief Drogenbos) wat af van het algemene patroon. Hoewel de instroom van nieuwe inwoners er hoog is, vertaalt dat zich in de meeste gevallen niet in sterke bevolkingsgroei of verjonging. Integendeel: de grijze druk laat zich er sterker voelen dan in de meeste andere Randgemeenten.

Bevolking

In 2024 telde de Vlaamse Rand **459.425 inwoners**. Vilvoorde heeft het hoogste bevolkingsaantal (47.445 inwoners) van de negentien Randgemeenten. Die positie bekleedt Vilvoorde sinds 2011, toen het aantal inwoners er dankzij de aanhoudende bevolkingsgroei hoger kwam te liggen dan in Dilbeek, dat tot 2010 de meeste inwoners telde van alle Randgemeenten. Ongeveer de **helft van de inwoners** van de Vlaamse Rand woont in een van de **zes grootste gemeenten: Vilvoorde, Dilbeek, Grimbergen, Zaventem, Sint-Pieters-Leeuw en Asse**.

Grafiek 1.1. Verdeling inwoners Vlaamse Rand per gemeente, in procenten

Bron: Statbel (2024) | Noot: percentages werden afgerond

Die bevolkingscijfers maken van de Vlaamse Rand het **grootste stedelijke randgebied van Vlaanderen**. Het aantal Randbewoners ligt aanzienlijk hoger dan in de Antwerpse (319.421 inwoners) en Gentse Rand (229.804). De Vlaamse Rand telt zelfs bijna dubbel zoveel inwoners als de gemeenten die aan Gent grenzen. Mogelijk is dat een gevolg van de sterke verschillen tussen de steden waar die randgebieden aan grenzen: het Brussels Gewest telt immers meer inwoners dan de vier andere Belgische grootsteden (Antwerpen, Gent, Charleroi en Luik) samen.

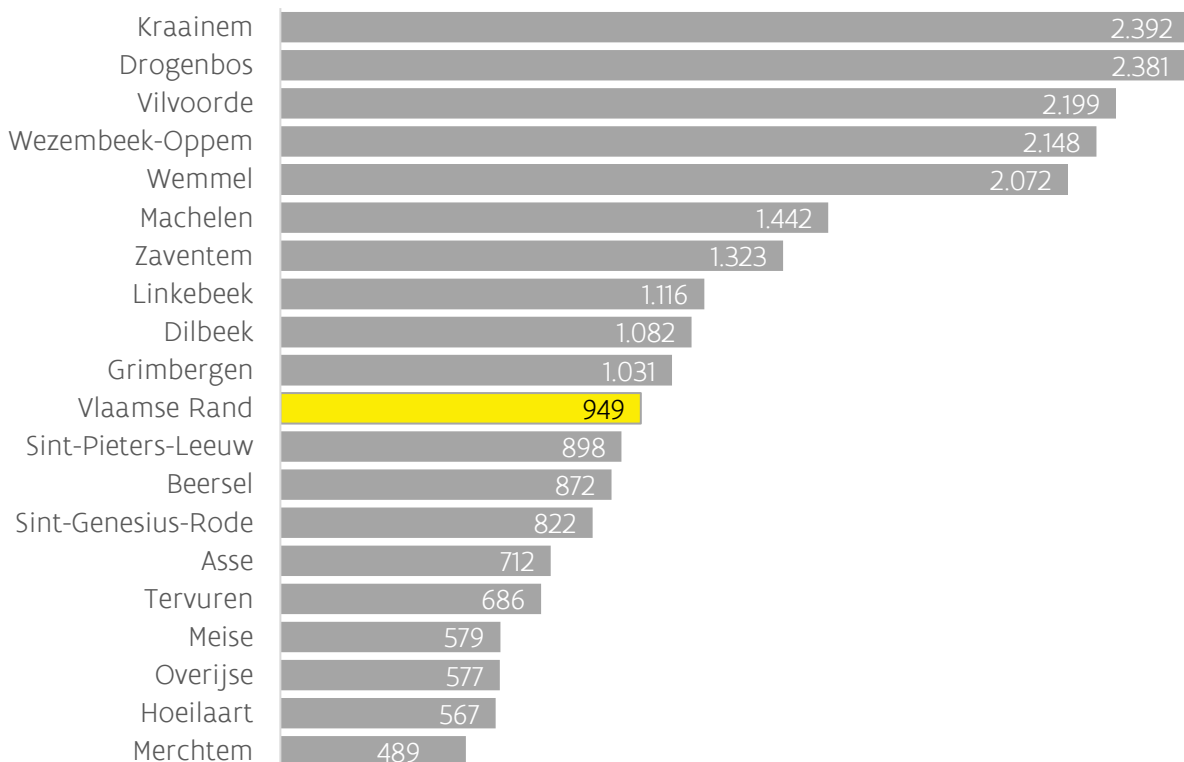
Grafiek 1.2. Bevolkingsdichtheid per regio, in personen per km²

Bron: Statbel (2024)

In de **Vlaamse Rand** wonen **gemiddeld 949 personen per vierkante kilometer**. De bevolkingsdichtheid van de regio ligt daarmee vele malen lager dan het aangrenzende Brusselse e Gewest (7.694 personen/km²). Ook in de Centrumsteden wonen gemiddeld gezien meer personen per vierkante kilometer (1.408 personen/km²). Terwijl de bevolkingsdichtheid in de rand rond Antwerpen (817 personen/km²) vergelijkbaar is met die in de Vlaamse Rand, ligt het aantal personen per vierkante kilometer beduidend lager in het volledige Vlaamse Gewest (501 personen/km²) en de rand rond Gent (455 personen/km²). Samen met de Antwerpse Rand houdt de **bevolkingsdichtheid in de Vlaamse Rand** dus het **midden tussen de Centrumsteden en het Vlaamse gemiddelde**.

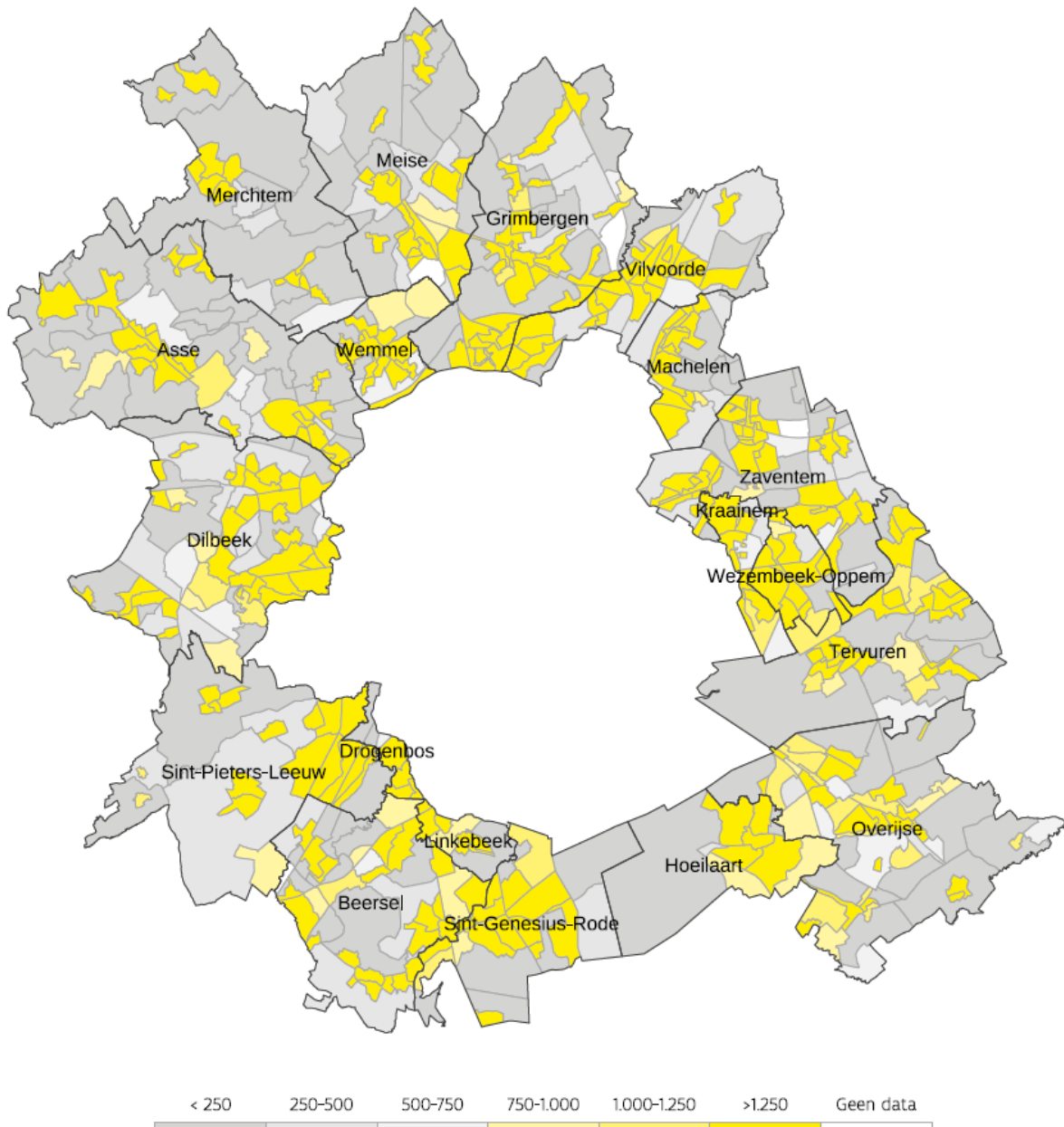
Grafiek 1.3. Bevolkingsdichtheid per gemeente, in personen per km²

Bron: Statbel (2024)

Het totaalbeeld van de Vlaamse Rand verhult echter **sterke verschillen tussen de negentien Randgemeenten**. De regio omvat meerdere **gemeenten met een bevolkingsdichtheid die vergelijkbaar is met een stedelijke omgeving**. Zo telt de Vlaamse Rand vijf gemeenten waar het aantal personen per vierkante kilometer een stuk hoger ligt dan in de Centrumsteden (Kraainem, Drogenbos, Vilvoorde, Wezembeek-Oppem en Wemmel), en is de bevolkingsdichtheid in Machelen en Zaventem vergelijkbaar met die van de Centrumsteden. Aan de andere kant zijn er meerdere **Randgemeenten die aansluiten bij** het relatief lage aantal personen per vierkante kilometer in het gehele **Vlaamse Gewest** (Merchtem, Hoeilaart, Meise en Overijse). Ondanks die **heterogeniteit binnen de Vlaamse Rand** is de bevolkingsdichtheid in het **merendeel van de gemeenten evenwel aanzienlijk hoger dan het Vlaamse gemiddelde**.

Grafiek 1.4. Bevolkingsdichtheid per statistische sector, in personen per km²

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2024)

Bovenstaande kaart geeft een **gedetailleerd beeld van de bevolkingsdichtheid in de Vlaamse Rand** op het niveau van de **statistische sectoren**. Dat zijn de kleinste geografische gebieden waarvoor openbare statistieken beschikbaar zijn. De statistische sectoren werden ingekleurd op basis van het aantal personen per vierkante kilometer die binnen het gebied wonen. De twee donkerste grijs tinten (<250 personen per km², 250-500 personen per km²) identificeren de gebieden waar de bevolkingsdichtheid lager ligt dan het Vlaamse gemiddelde. Terwijl de lichtgrijze (500-750 personen per km²) en lichtgele gebieden (750-1.000 personen per km²) ongeveer tussen het gemiddelde van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Rand scoren, is de bevolkingsdichtheid in de felgele gebieden (>1.250 personen per km²) vergelijkbaar met een stedelijke context. Hoewel de kaart de onderlinge verschillen tussen de negentien Randgemeenten bevestigt, illustreert ze bovenal de **variatie binnen gemeenten**. De geografische spreiding van de gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid in de Vlaamse Rand vertoont twee duidelijke patronen. Ten eerste lichten de **felgele dorpskernen van**

de (deel)gemeenten op, die vaak omgeven worden door grijze gebieden met een relatief laag aantal personen per vierkante meter. Merchtem, de Randgemeente met de laagste gemiddelde bevolkingsdichtheid, vormt daarvan het duidelijkste voorbeeld. Ten tweede kleuren ook heel wat **gebieden die aan Brussel grenzen felgeel**: de nabijheid van de grootstad Brussel vertaalt zich er duidelijk in een hoge bevolkingsdichtheid. Het grensgebied in de zuidoostelijke Rand vormt de enige grootschalige afwijking van dat patroon door de ligging van het Zoniënwoud.

De Vlaamse Rand kent een **opvallend sterke bevolkingsgroei**. In de afgelopen tien jaar (2014-2024) steeg het aantal inwoners in de Vlaamse Rand met 10,1%. De regio kent dus niet alleen een relatief hoog aantal inwoners, maar groeit ook bijzonder snel. De bevolkingstoename ligt er niet alleen een pak hoger dan het Vlaamse gemiddelde (6,4%) en de Randgebieden rond Gent en Antwerpen (6,8% en 5,7%), de bevolking groeit er zelfs opvallend **sterker dan in het Brussels Gewest (7,4%) en de Centrumsteden (6,8%)**.

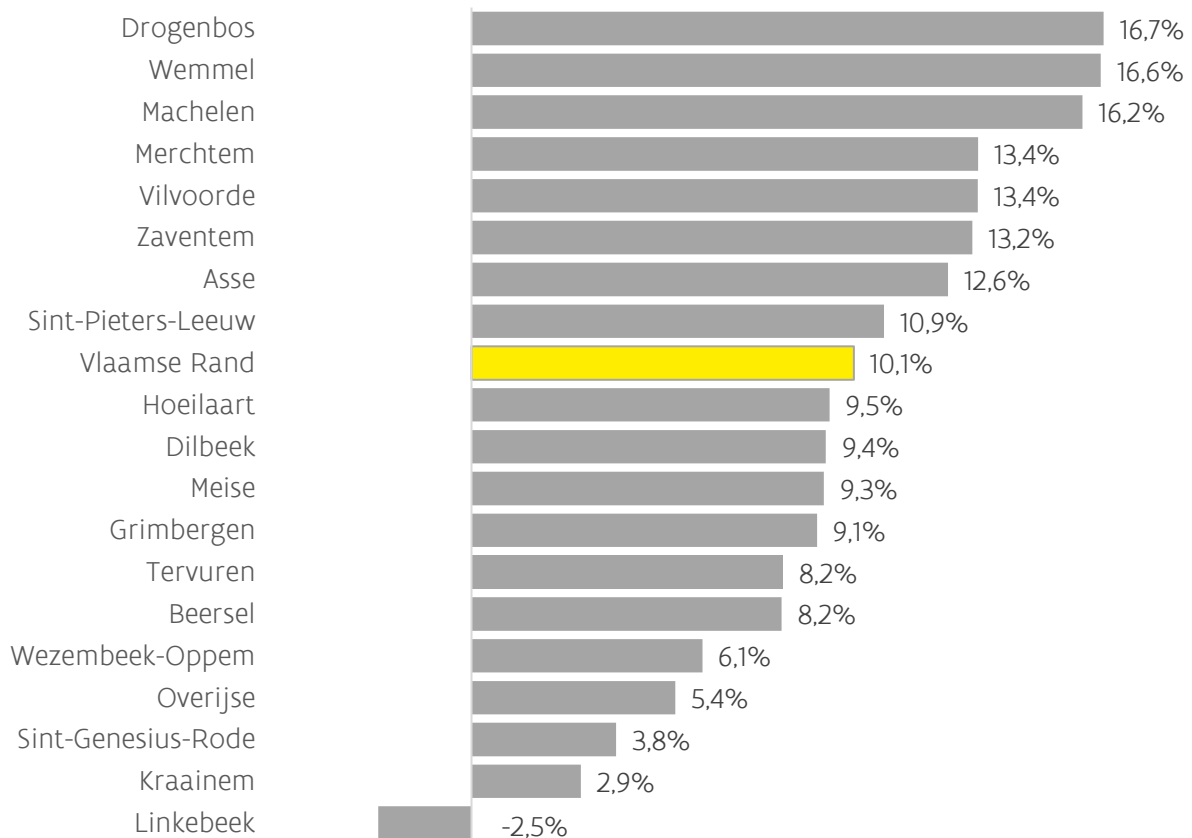
Grafiek 1.5. Bevolkingsgroei 2014-2024, per regio

Bron: Statbel (2024)

Volgens de bevolkingsprojecties van het Federaal Planbureau, de Vlaamse Statistische Autoriteit en het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse zal de **bevolkingstoename in de Vlaamse Rand ook in de toekomst hoger blijven** dan in de andere regio's. Zo zou de bevolking in de Vlaamse Rand tussen 2024 en 2035 met 8,5% groeien. Het aantal inwoners in de Gentse en Antwerpse Rand zou in dezelfde periode met respectievelijk 5,2% en 5,9% toenemen. De verwachte bevolkingsgroei in de Centrumsteden (5,1%) leunt dan weer sterk aan bij die van het volledige Vlaamse Gewest (5,3%). Opvallend: met een geprojecteerde toename van slechts 0,1% tussen 2024 en 2035 zou de bevolking in het Brussels Gewest nagenoeg stagneren.

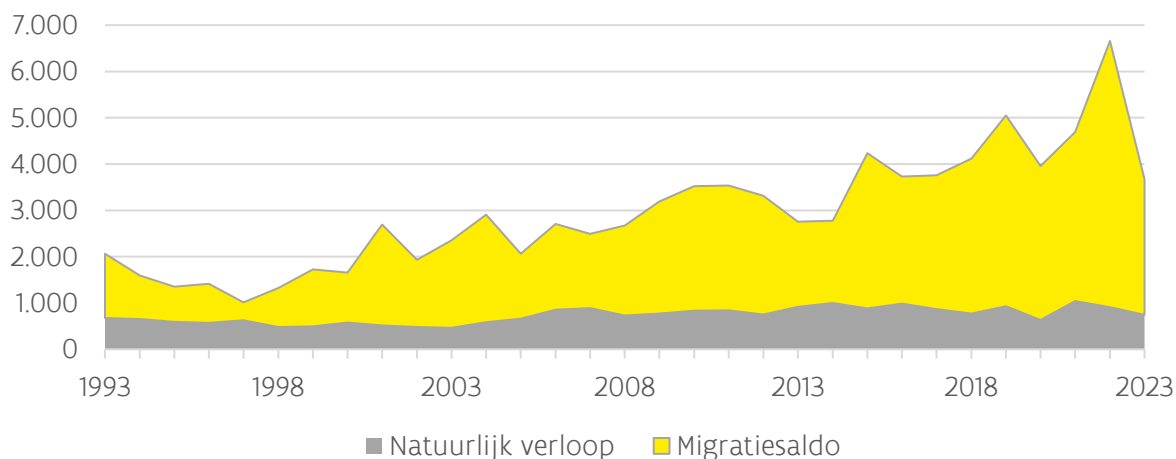
Grafiek 1.6. Bevolkingsgroei 2014-2024, per Randgemeente

Bron: Statbel (2024)

De **bevolkingsgroei is het sterkst** in faciliteitengemeente **Drogenbos** (16,7%) en de **noordoostelijk gelegen Randgemeenten** zoals Wemmel (16,6%), Machelen (16,2%), Vilvoorde (13,4%) en Zaventem (13,2%). In andere **faciliteitengemeenten ligt de bevolkingsgroei opvallend laag**. Terwijl het aantal inwoners in de laatste tien jaren zelfs afnam in Linkebeek (-2,5%), lag de bevolkingstoename in Kraainem (2,9%), Sint-Genesius-Rode (3,8%) en Wezembeek-Oppem (6,1%) lager dan het Vlaamse gemiddelde (6,4%). De grote meerderheid van de Randgemeenten maakte tijdens deze periode echter een ware groeispurt door: **in veertien van de negentien Randgemeenten lag de bevolkingsgroei hoger dan in het Brussels Gewest, de Centrumsteden en het Vlaamse gemiddelde**.

Grafiek 1.7. Bevolkingsgroei 1993-2023 naar type, in aantal personen

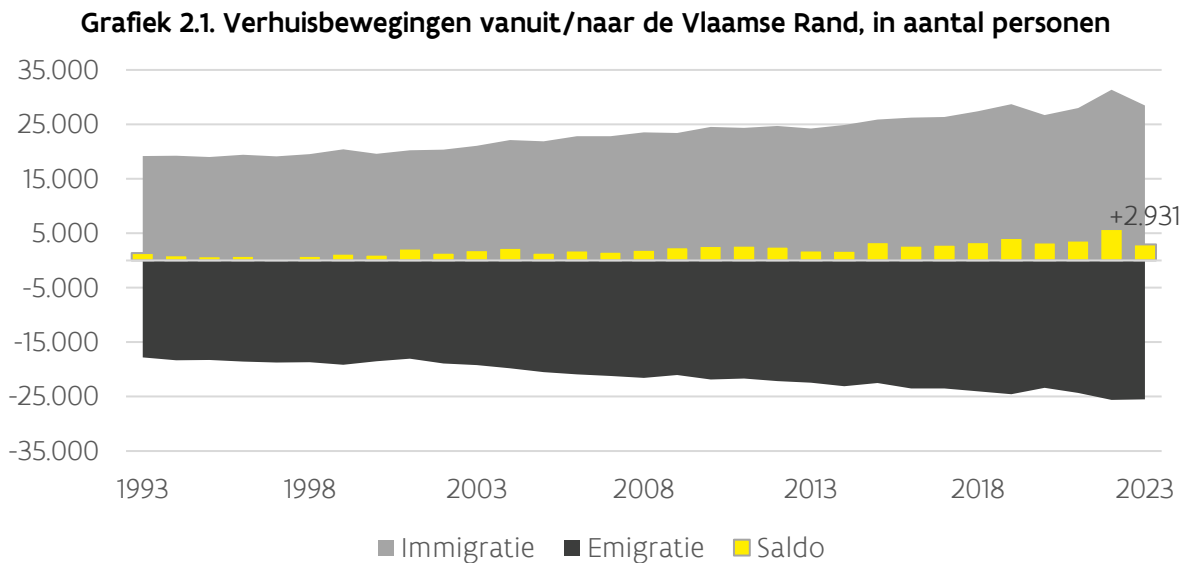
Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2023)

Tijdens de **afgelopen 30 jaar** resulteerde de sterk **toegenomen immigratie** naar de Vlaamse Rand in meer dan een **verdubbeling** van de **jaarlijkse bevolkingsgroei**. Terwijl het aantal inwoners van de Vlaamse Rand in de loop van de jaren 1990 jaarlijks met ongeveer 1.500 personen toenam, bedroeg de jaarlijkse bevolkingstoename in de regio in de laatste jaren steevast meer dan 3.500 personen per jaar. Zowel het natuurlijke verloop van de bevolking (het evenwicht tussen het aantal geboorten en sterfgevallen) als het migratiesaldo (de balans tussen alle inkomende en uitgaande verhuisbewegingen) waren in de periode 1993-2023 steeds positief. Wanneer we die twee drijvende krachten achter de bevolkingsgroei apart bekijken, valt op dat hun impact op de bevolkingsgroei de afgelopen 30 jaar sterk verschilde. Het **natuurlijk verloop** van de bevolking bleef **relatief constant** en resulteerde jaarlijks in een toename van zo'n 750 personen. Het **migratiesaldo nam daarentegen sterk toe**. Terwijl de balans tussen de verschillende verhuisstromen in de jaren 1990 nog beperkt bleef tot zo'n 1.000 extra inwoners, was het migratiesaldo sinds 2015 nooit meer lager dan 2.500 personen per jaar.

Verhuisbewegingen

De **balans tussen alle inkomende en uitgaande verhuisbewegingen** in de Vlaamse Rand (migratiesaldo) bleef de afgelopen **30 jaar consistent positief**. In 2023 bedroeg het totale migratiesaldo van alle Randgemeenten samen 2.931 personen⁸ (gele balken in grafiek 2.1.). Vergeleken met de onderliggende verhuisstromen vormt dat cijfer slechts het topje van de ijsberg: in datzelfde jaar vestigden zich 28.447 nieuwe inwoners in de Vlaamse Rand (lichtgrijze stroom in grafiek 2.1.), terwijl er 25.516 Randbewoners wegtrokken (donkergrijze stroom in grafiek 2.1.). Onderstaande grafiek illustreert hoe **zowel de inkomende als de uitgaande verhuisstromen in de afgelopen 30 jaar stelselmatig toenamen**. Terwijl de jaarlijkse instroom van nieuwe inwoners tijdens die periode met 48% toenam, groeide de uitstroom wat minder sterk (+43%). Het verschil tussen die trends verklaart dan ook waarom het **migratiesaldo in 2023 hoger lag dan in 1993**.

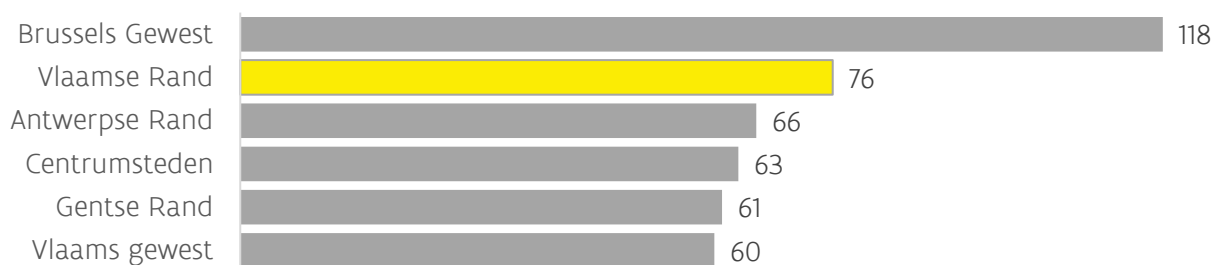
Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2023)

De schaal en de impact van deze **verhuisbewegingen maken van de Vlaamse Rand een unieke, uitzonderlijk dynamische regio binnen Vlaanderen**. Met name de **instroom van nieuwe inwoners ligt er opvallend hoger** dan bij de andere Vlaamse benchmarks. Terwijl het aantal inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners⁹ in 2023 in de Antwerpse Rand (66 per 1.000 inwoners), de Centrumsteden (63 per 1.000 inwoners) en de Gentse Rand (61 per 1.000 inwoners) slechts iets hoger lag dan het Vlaams gemiddelde (60 per 1.000 inwoners), ontving de Vlaamse Rand (76 per 1.000 inwoners) opvallend meer nieuwe inwoners. Het verschil met het Brussels Gewest (118 per 1.000 inwoners) blijft evenwel groot: als kruispunt van internationale en regionale verhuisbewegingen binnen België ontvangt het proportioneel gezien bijna dubbel zoveel nieuwe inwoners als Vlaanderen.

⁸ Inwoners die zich binnen de Vlaamse Rand hervestigden (binnen eenzelfde gemeente of tussen Randgemeenten) werden niet meegeteld. Deze cijfers weerspiegelen dus enkel de verhuisstromen vanuit/naar gebieden die buiten de Vlaamse Rand gelegen zijn (binnenland + buitenland).

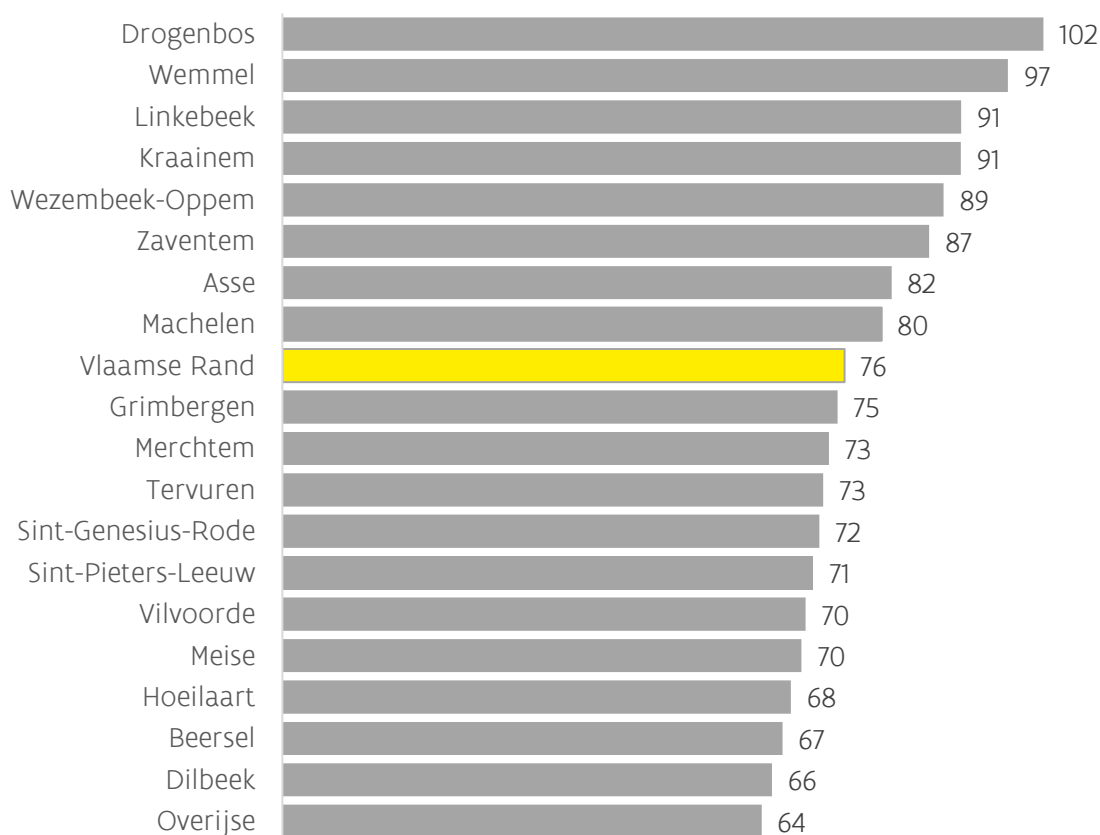
⁹ Bij deze statistiek worden personen die binnen het gedefinieerde gebied (bv. Vlaamse Rand) verhuizen wel meegerekend.

Grafiek 2.2. Aantal inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners, per regio

Bron: Statbel (2023)

Grafiek 2.3. Aantal inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners, per Randgemeente

Bron: Statbel (2023)

De gemeentelijke cijfers bevestigen het **uitzonderlijk dynamische karakter van de Vlaamse Rand**. De **top 20** van de Vlaamse gemeenten met het hoogste aantal inwijkelingen per 1.000 inwoners bevat **acht gemeenten uit de Vlaamse Rand**: Drogenbos, Wemmel, Linkebeek, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Zaventem, Asse en Machelen. In **elk van de negentien Randgemeenten** ligt het aantal **inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners hoger dan het Vlaamse gemiddelde**. In **Drogenbos** (102 per 1.000 inwoners), de Randgemeente met het hoogste aantal inkomende verhuisbewegingen, vertoont de instroom in verhouding dan ook meer **gelijkenissen met het Brussels Gewest** (118 per 1.000 inwoners). Binnen de Vlaamse Rand liggen de inkomende verhuisbewegingen het hoogst in de noordelijke en oostelijke gemeenten (Wemmel, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Zaventem), maar ook in Linkebeek (91 per 1.000 inwoners). Enkel Overijse (64 per 1.000 inwoners) en Dilbeek (66 per 1.000 inwoners) sluiten aan bij de andere Vlaamse benchmarks.

Grafiek 2.4. Spreiding inkomende verhuisbewegingen Vlaamse Rand, per statistische sector

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2023)

De **grootste impact** van de vele inkomende verhuisbewegingen in de Vlaamse Rand laat zich voelen in de **noordelijke en oostelijke gebieden die aan het Brussels Gewest grenzen**. Bovenstaande kaart illustreert het aantal inkomende verhuisbewegingen per statistische sector (kleinst mogelijke geografische gebieden) en geeft aan hoe sterk die doorwegen ten opzichte van de totale bevolking. De grootte van de cirkels komt overeen met het aantal verhuisbewegingen: hoe groter de cirkel, hoe meer inkomende verhuisbewegingen in die specifieke statistische sector.

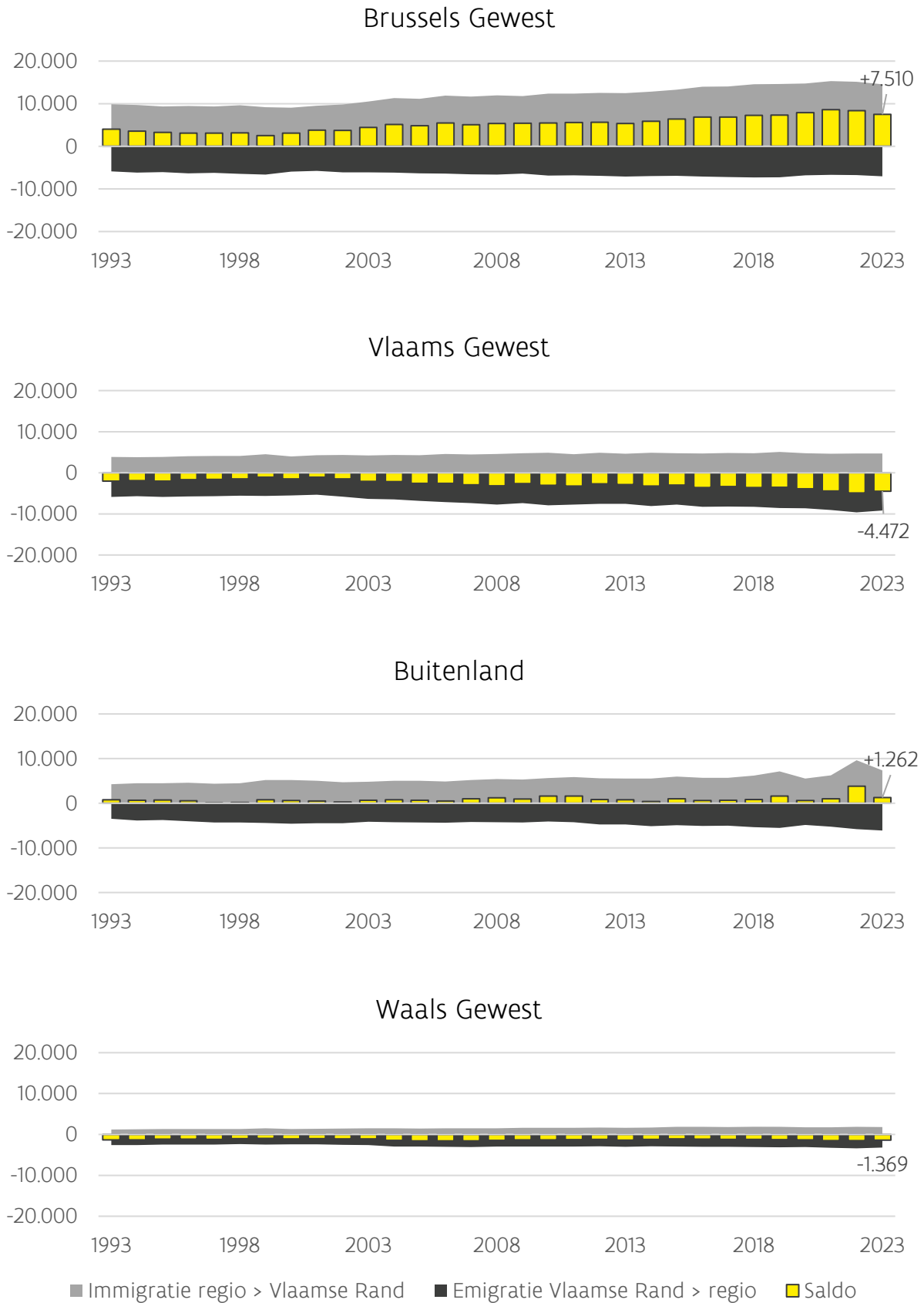
De kleur signaleert het evenwicht tussen het aantal inwijkingen en de totale bevolking¹⁰: hoe geler, hoe sterker de nieuwe bewoners doorwegen binnen de totale bevolking. De meeste inkomende verhuisbewegingen binnen de Vlaamse Rand richten zich op de gebieden die het dichtst bij Brussel liggen en (in iets mindere mate) op de dorpskernen. De **grootste stromen** concentreren zich in het **noorden** (Asse, Wemmel, Vilvoorde) en **noordoosten** (Machelen, Zaventem, Kraainem) van de Vlaamse Rand. Vergeleken met de rest van de Rand zijn de **inkomende verhuisstromen kleiner in de zuidelijke Randgemeenten** (Tervuren, Overijse, Hoeilaart, Sint-Genesius-Rode). De **impact van de nieuwe bewoners op het totale bevolkingsaantal volgt hetzelfde geografische patroon**: terwijl de impact het grootst is in de noordelijke en noordoostelijke gemeenten (meeste felgele cirkels), wegen het aantal inwijkingen minder sterk door in het zuidoosten (meer grijze cirkels).

De instroom van nieuwe Randbewoners wordt voornamelijk gevoed vanuit het Brussels Gewest. De **grootste uitstroom** vanuit de Rand gaat dan weer **richting Vlaanderen**. Grafiek 2.5. visualiseert de achterliggende verhuisstromen tussen de Vlaamse Rand, het Brussels Gewest, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het buitenland. De lichtgrijze zones illustreren telkens de instroom: hoeveel personen verhuisden in een gegeven jaar vanuit een bepaald gebied (bv. Brussels Gewest) naar de Vlaamse Rand? De donkergrijze zones tonen de uitstroom: hoeveel personen trokken er vanuit de Vlaamse Rand richting datzelfde gebied? De gele balken weerspiegelen de balans tussen die instroom en uitstroom: het migratiesaldo. De **interactie met Brussel** vormt de **meest intense uitwisseling** van inwoners voor de Vlaamse Rand. In de afgelopen 30 jaar kwamen er jaarlijks consequent **meer Brusselaars in de Vlaamse Rand wonen dan omgekeerd**. Terwijl de **instroom vanuit Brussel** naar de Vlaamse Rand (lichtgrijs vlak) **toenam** van zo'n 10.000 personen in 1993 tot ongeveer 15.000 personen in 2023, schommelde de **uitstroom naar Brussel** vanuit de Vlaamse Rand (donkergrijs vlak) **relatief stabiel** tussen 5.500 en 7.500 personen per jaar. Bijgevolg nam dus ook het migratiesaldo – de balans tussen de instroom en de uitstroom – stelselmatig toe in diezelfde periode (gele balken).

Hoewel de **uitwisseling met Vlaanderen** beperkter is, vormt die in zekere zin het **spiegelbeeld van de interactie met Brussel**. In de afgelopen 30 jaar verhuisden er jaarlijks consequent **meer Randbewoners naar de rest van Vlaanderen dan omgekeerd**. Terwijl de **instroom vanuit de rest van Vlaanderen** naar de Vlaamse Rand (lichtgrijs vlak) tussen 1993 en 2023 **relatief stabiel** bleef, nam de uitstroom vanuit de Vlaamse Rand richting Vlaanderen net toe. Bijgevolg werd het **migratiesaldo** – de balans tussen de instroom en de uitstroom – dus **stelselmatig negatiever** in de afgelopen 30 jaar. De **uitwisseling met het buitenland** is ook positief: er trekken **meer mensen vanuit het buitenland naar de Vlaamse Rand dan omgekeerd**. Vergeleken met de interactie met Brussel zijn die **stromen** echter beduidend **kleiner** en de **evolutie van het migratiesaldo** verloopt ook **grilliger**. Het hogere migratiesaldo in 2022 valt wellicht te verklaren door de aankomst van Oekraïense vluchtelingen. Ten slotte zijn er de **relatief kleine stromen van en naar Wallonië**. Terwijl de instroom vanuit het Waalse Gewest naar de Vlaamse Rand in de afgelopen 30 jaar stabiel tussen 1.000 en 2.000 personen lag, schommelde de jaarlijkse uitstroom vanuit de Rand naar Wallonië tussen 2.000 en 3.500 personen. Het **jaarlijkse migratiesaldo** tussen de Vlaamse Rand en het Waalse Gewest was in die periode dan ook **steeds negatief**. Vergeleken met de uitwisseling met Vlaanderen zijn die stromen echter beduidend kleiner.

¹⁰ De cijfers in de legende verwijzen naar het aantal personen dat zich in de loop van het jaar vanuit een andere Belgische gemeente of het buitenland in de gemeente is komen vestigen per 1.000 inwoners.

Grafiek 2.5. Migratiestromen van en naar de Vlaamse Rand, per Gewest, in aantal personen

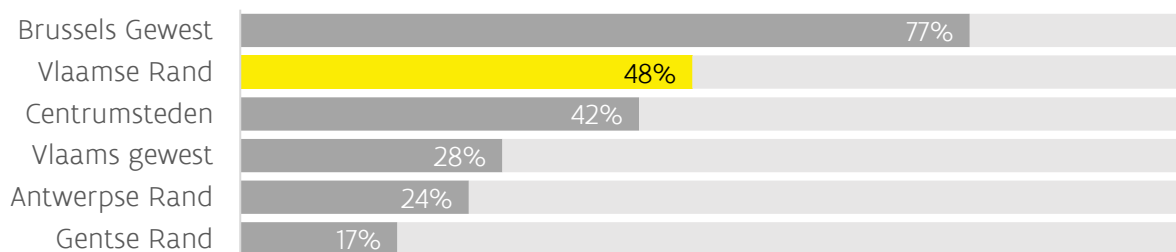
Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2022)

Herkomst

In 2024 had **nagenoeg de helft van de Randbewoners (48%) een buitenlandse herkomst**. Dat wil zeggen dat ten minste hun vader of moeder bij de geboorte een buitenlandse nationaliteit had¹¹. Personen met een buitenlandse herkomst vormen dus een diverse groep die zowel recente vluchtelingen bevat als personen die altijd de Belgische nationaliteit hebben gehad. Daarenboven **verschilt de groep onderling sterk** qua specifieke herkomstregio, opleidingsgraad, financiële status, geletterdheid et cetera. Het aandeel inwoners van buitenlandse herkomst in de Vlaamse Rand (48%) ligt daarmee een **stuk hoger dan het Vlaamse gemiddelde (28%)**. Het **contrast met de andere randstedelijke gebieden** in Vlaanderen is zelfs **nog sterker**: het aandeel inwoners van buitenlandse herkomst is in de Vlaamse Rand dubbel zo hoog als in de Antwerpse Rand (24%) en het verschil met de Gentse Rand (17%) is nog groter. Het kleinste verschil is er met de Centrumsteden, waar 42% van de inwoners een buitenlandse herkomst heeft. Zelfs in de **Centrumsteden (42%)** ligt het cijfer dus 6 procentpunten **lager dan in de Vlaamse Rand**. Ondanks de nabijheid van het **Brussels Gewest** blijft de samenstelling van de bevolking in de Vlaamse Rand evenwel **fundamenteel anders**. In Brussel is het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst immers goed voor meer dan driekwart van de bevolking (77%) – ongeveer 30 procentpunten meer dan in de Vlaamse Rand.

Grafiek 3.1. Aandeel inwoners van buitenlandse herkomst, per regio

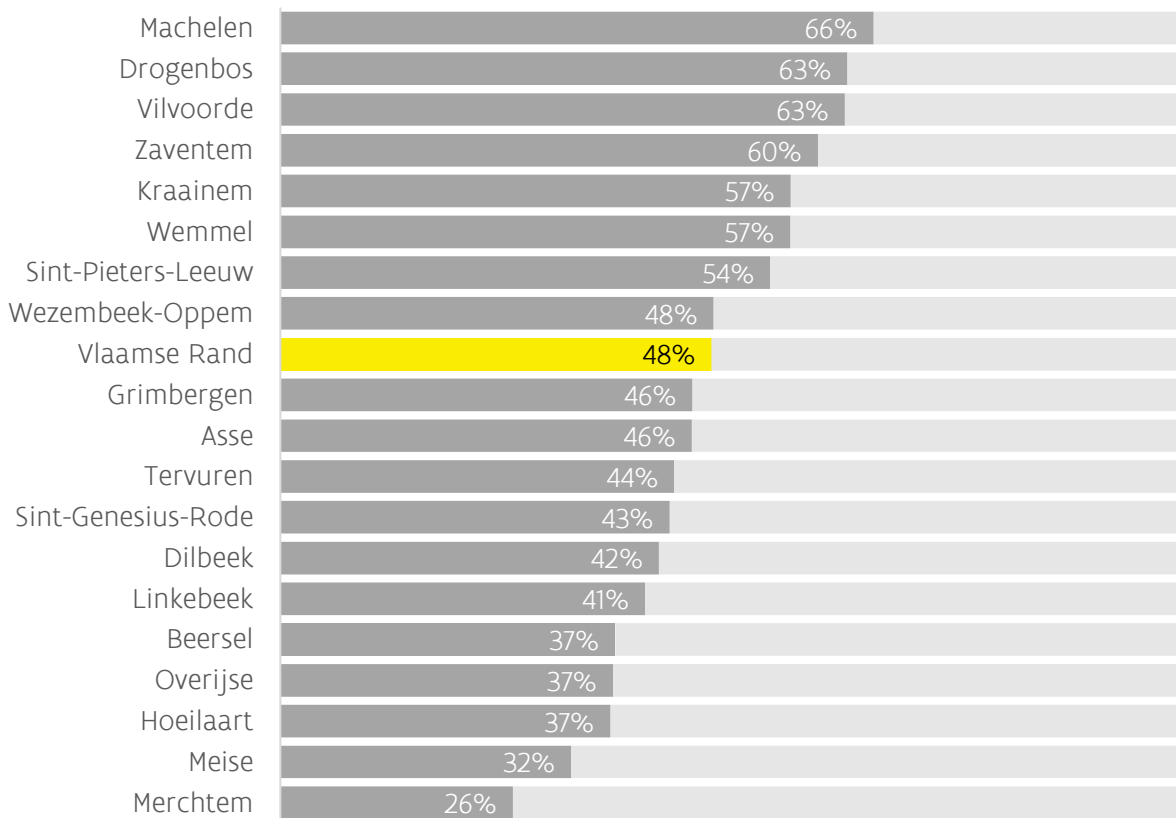

Bron: Statbel (2024)

Het aandeel **Randbewoners met een buitenlandse herkomst** ligt het hoogst in **noordoostelijk gelegen Randgemeenten** zoals Machelen (66%), Vilvoorde (63%) en Zaventem (60%), maar ook in Drogenbos (63%). Daarnaast heeft ook in Kraainem (57%), Wemmel (57%) en Sint-Pieters-Leeuw (54%) meer dan de helft van de inwoners een buitenlandse herkomst. De **laagste percentages** van Randbewoners met een buitenlandse herkomst zien we in de **noordelijk gelegen gemeenten** Merchtem (26%) en Meise (32%), **die niet rechtstreeks aan Brussel grenzen**. Vergeleken met de andere Vlaamse benchmarks ligt het aantal inwoners met een buitenlandse herkomst in nagenoeg **alle Randgemeenten bovengemiddeld hoog**: enkel in Merchtem (26%) ligt het cijfer lager dan het Vlaamse gemiddelde (28%). Ook vergeleken met de Centrumsteden (42%) scoort de Vlaamse Rand hoog: in twaalf van de negentien Randgemeenten ligt het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst hoger.

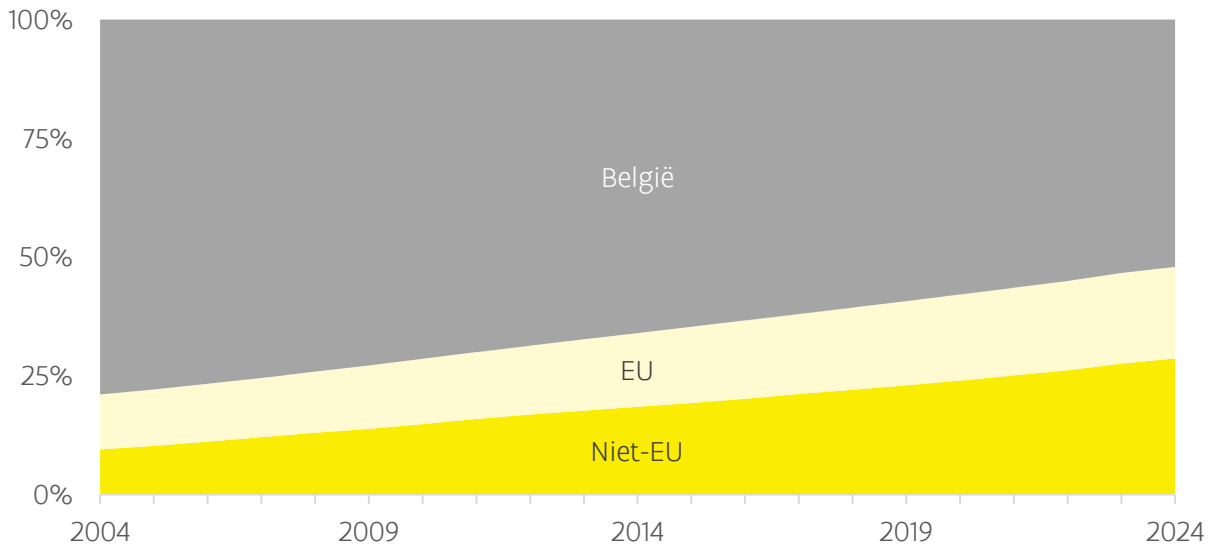
¹¹ Om de herkomst van een persoon te bepalen, worden vier criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Is een van die vier criteria niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als zijnde een persoon van buitenlandse herkomst. Om de personen van buitenlandse herkomst op te delen in verschillende herkomstgroepen wordt eerst gekeken naar de geboortenationaliteit van de vader, daarna naar de geboortenationaliteit van de moeder, de huidige nationaliteit van de persoon en de geboortenationaliteit van de persoon.

Grafiek 3.2. Aandeel inwoners van buitenlandse herkomst, per gemeente

Bron: Statbel (2024)

Grafiek 3.2. Evolutie aandeel inwoners per herkomstscategorie in de Vlaamse Rand

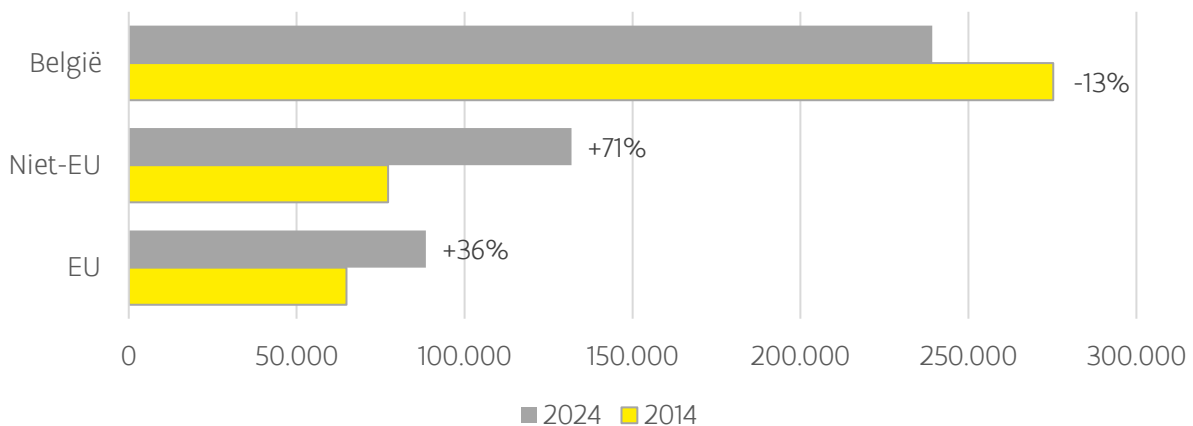
Bron: Statbel (2024)

Het aantal Randbewoners met een buitenlandse herkomst ligt niet alleen een pak hoger dan in de rest van Vlaanderen, de **internationalisering van de bevolking** gaat ook **opvallend snel**. Grafiek 3.2. illustreert hoe de samenstelling van de bevolking in de Vlaamse Rand de afgelopen 20 jaar in snel tempo veranderde. Terwijl vandaag bijna een op twee Randbewoners (48%) een buitenlandse

herkomst heeft, ging het in 2004 om slechts een op vijf inwoners (21%) – een toename van 27 procentpunten. **Geen enkele andere benchmark** maakte een **even sterke groei** door. Het Vlaamse gemiddelde steeg tijdens diezelfde periode met 16 procentpunten, en met een toename van 23 procentpunten lag zelfs in het Brussels Gewest de groei van het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst lager. Bovendien **kantelde het zwaartepunt binnen deze groep** Randbewoners sinds 2004 **van Europese naar niet-Europese herkomst**. Terwijl het aandeel inwoners met een Europese herkomst (12%) in 2004 nog iets hoger lag dan het aandeel van de inwoners met een niet-Europese herkomst (10%), telt de Vlaamse Rand in 2024 beduidend meer inwoners van niet-Europese herkomst (29%) dan met een Europese herkomst (19%).

De evolutie van het absolute aantal Randbewoners van Belgische, Europese en niet-Europese herkomst volgt dezelfde trends (zie grafiek 3.3.). De daling van het aandeel **inwoners met een Belgische herkomst** is niet alleen te wijten aan de toename van de andere herkomstscategorieën, hun **aantal kromp** tussen 2014 en 2024 ook met 36.074 personen (daling van 13%). Tijdens dezelfde periode kwamen er dan weer 54.614 extra Randbewoners van niet-Europese herkomst (stijging van 71%) en 23.639 inwoners met een Europese herkomst bij (stijging van 36%).

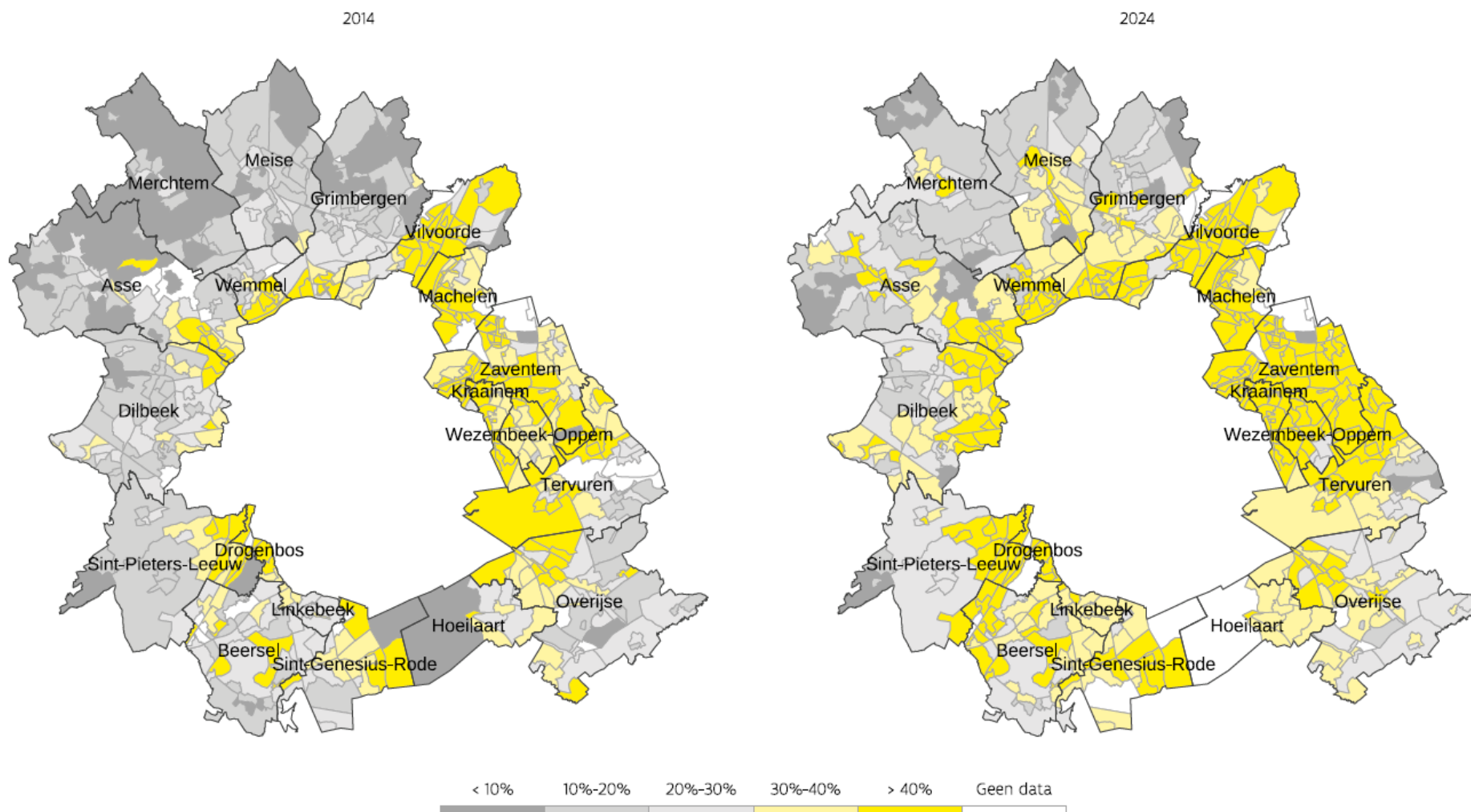
Grafiek 3.3. Bevolkingsgroei in de Vlaamse Rand per herkomstgroep, in aantal personen

Bron: Statbel (2024)

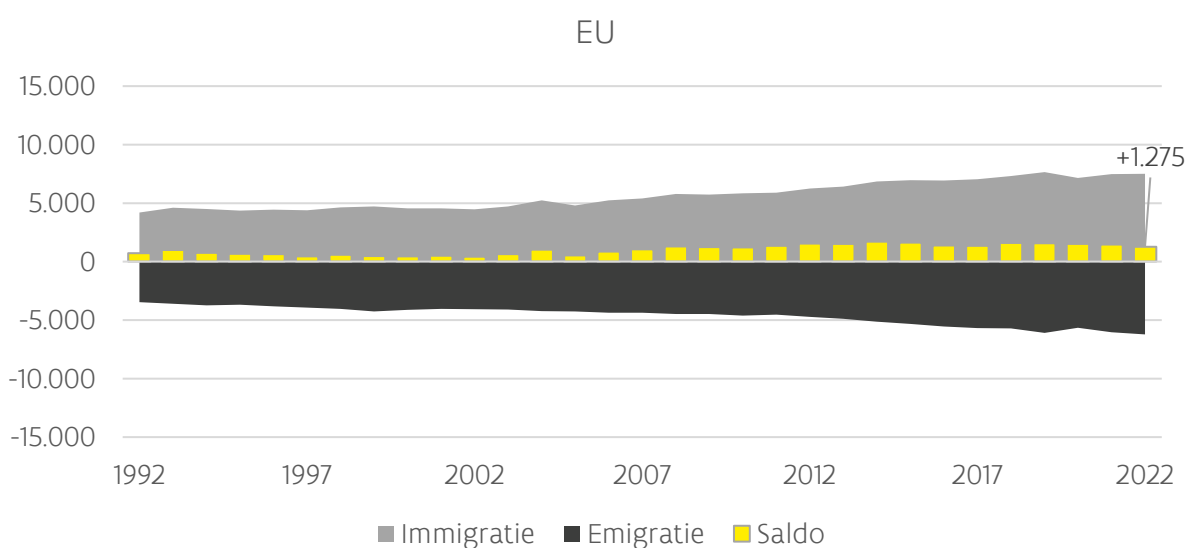
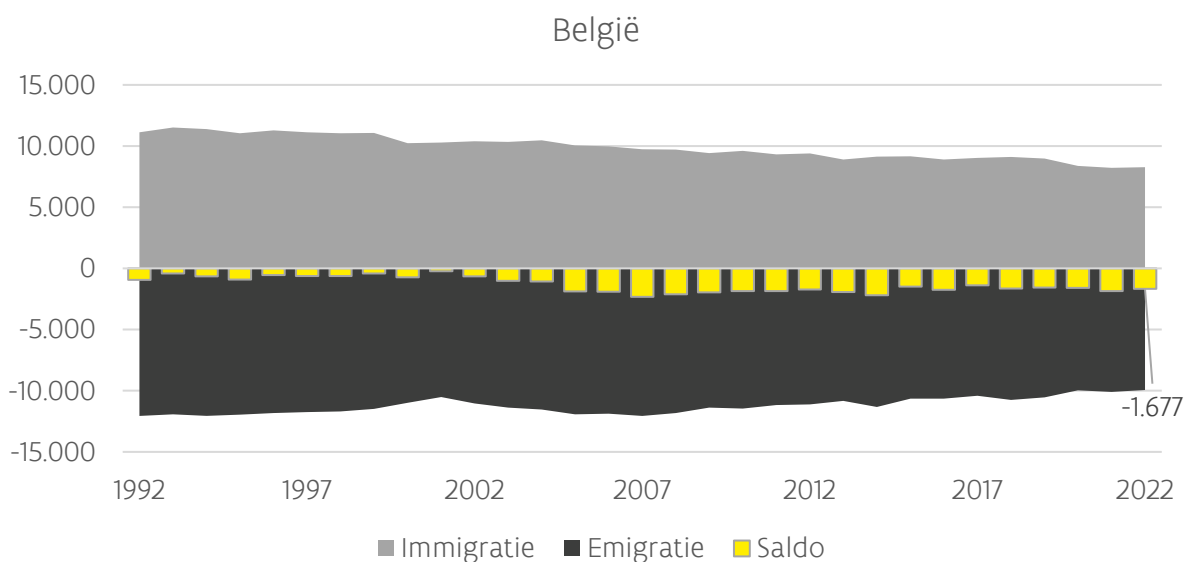
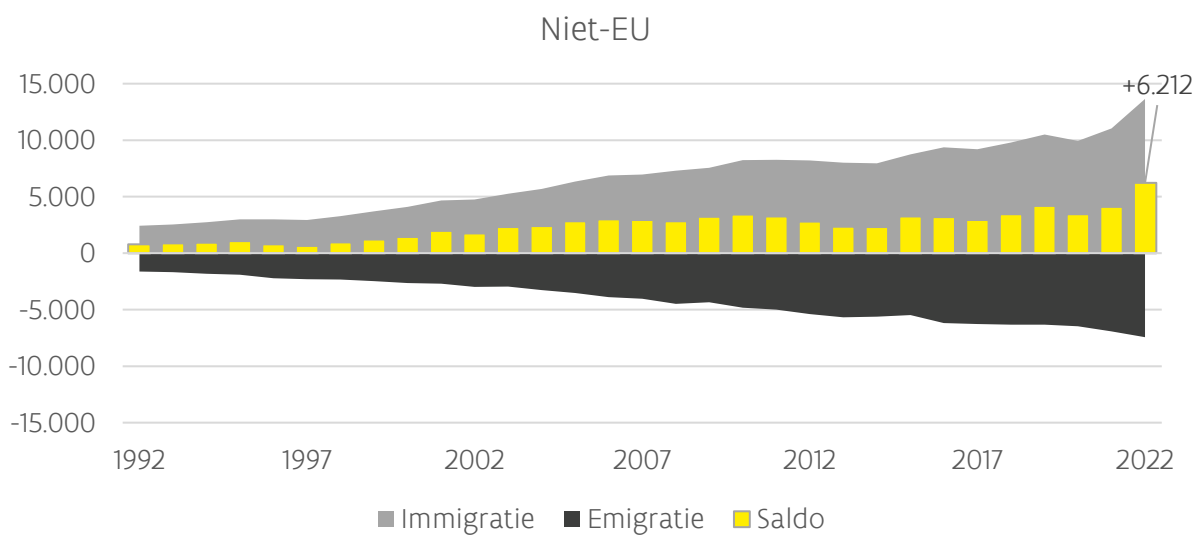
De **ruimtelijke spreiding** van het groeiende aantal Randbewoners met een buitenlandse herkomst vertoont verschillende interessante patronen. Grafiek 3.4. visualiseert voor de jaren 2014 en 2024 het **aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst** per statistische sector. De statistische sectoren werden ingekleurd op basis van vijf categorieën, van donkergrijs (laag aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst) tot felgeel (hoog aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst). In alle gebieden die geel ingekleurd zijn, ligt het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst hoger dan het huidige Vlaamse gemiddelde, in de felgele gebieden ligt het aandeel hoger dan in de Centrumsteden. Ten eerste valt meteen op dat het **aantal gebieden met een hoog aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst gevoelig toenam** tussen 2014 en 2024. Ten tweede heeft de **nabijheid van het Brussels Gewest een duidelijke impact**: de felgele gebieden concentreren zich in de eerste plaats langs de grens met Brussel. Sinds 2014 is het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst in de noordelijke en westelijke Rand daarnaast **ook duidelijk toegenomen in dorpskernen die niet rechtstreeks aan Brussel grenzen** (Grimbergen, Meise, Merchtem, Asse, Dilbeek, Beersel). Ten derde telden de **noordoostelijke en oostelijke Randgemeenten** Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem en Wezembeek-Oppem in 2014 duidelijk **meer inwoners met een buitenlandse herkomst dan de rest van de Vlaamse Rand**. Hoewel het verschil ook in 2024 merkbaar blijft, is het **contrast** met de andere Randgemeenten **vandaag wat minder afgetekend** dan tien jaar geleden.

Grafiek 3.4. Aandeel inwoners met buitenlandse herkomst, per statistische sector

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2024)

Grafiek 3.5. Migratiestromen van en naar de Vlaamse Rand, naar herkomst, in aantal personen

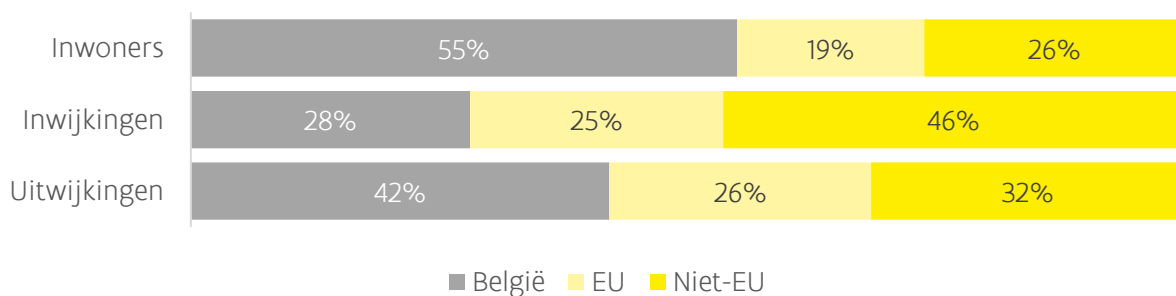

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2022)

Verhuisbewegingen zijn de **belangrijkste verklaring** voor de sterke **toename van het aantal Randbewoners met een buitenlandse herkomst**. Grafiek 3.5. visualiseert de inkomende (immigratie) en uitgaande verhuisstromen (emigratie) in de Vlaamse Rand per herkomstgroep. De lichtgrijze zones illustreren telkens de instroom: hoeveel personen van een bepaalde herkomstgroep (bv. niet-Europese herkomst) verhuisden in een gegeven jaar naar de Vlaamse Rand? De donkergrijze zones tonen de uitstroom: hoeveel personen van diezelfde herkomstgroep trokken er in hetzelfde jaar weg uit de Vlaamse Rand? De gele balken weerspiegelen de balans tussen die instroom en uitstroom: het migratiesaldo. De **opvallendste evoluties** deden zich voor bij de personen met een **niet-Europese herkomst**. In de afgelopen 30 jaar lag de jaarlijkse **instroom** van die herkomstgroep consequent **hoger dan de uitstroom**. Zowel de inkomende als uitgaande verhuisbewegingen namen sinds 1992 zeer sterk toe. Enerzijds **steeg de instroom** van nieuwe Randbewoners (lichtgrijs vlak) met een niet-Europese herkomst spectaculair van 2.429 personen in 1992 tot 13.647 personen in 2022. Anderzijds **nam ook de uitstroom** bij die herkomstgroep **sterk toe** van 1.633 personen in 1992 tot 7.435 personen in 2022. De sterke groei van de uitstroom (meer dan verdrievoudigd) blijft echter vaak onderbelicht omdat de instroom nóg sterker toenam (meer dan verviervoudigd). Bijgevolg werd **de balans tussen de instroom en de uitstroom** (gele balken) **beduidend positiever in de afgelopen 30 jaar**.

De verhuisbewegingen van personen met een **Belgische herkomst** vertellen een heel ander verhaal. In de afgelopen 30 jaar was het **migratiesaldo consequent negatief**: de instroom van personen met een Belgische herkomst naar de Vlaamse Rand lag steevast lager dan de uitstroom. In tegenstelling tot de personen met een buitenlandse herkomst namen de instroom en de uitstroom van Randbewoners met een Belgische herkomst net gestaag af tijdens diezelfde periode. De instroom daalde in de afgelopen 30 jaar met ongeveer een kwart: van 11.116 personen in 1992 tot 8.267 personen in 2022. De uitstroom daalde met ongeveer een vijfde: van 12.055 personen in 1992 tot 9.944 personen in 2022. Bijgevolg werd **de balans tussen de instroom en de uitstroom** (gele balken) **ietwat negatiever in de afgelopen 30 jaar**. Ook de bescheidenere verhuisstromen van personen met een **EU-herkomst** resulteerden sinds 1992 steevast in een **positief migratiesaldo**: de Vlaamse Rand kreeg er in de afgelopen 30 jaar dus meer nieuwe inwoners van die herkomstgroep bij dan er de regio verlieten. De instroom van nieuwe Randbewoners met een EU-herkomst groeide in de afgelopen 30 jaar gestaag van 4.204 personen in 1992 tot 7.496 in 2022. De uitstroom groeide van 3.471 personen in 1992 tot 6.221 personen in 2022.

Grafiek 3.6. Samenstelling bevolking en verhuisstromen, naar herkomst

Bron: Statbel (2022) | Noot: percentages werden afgerond

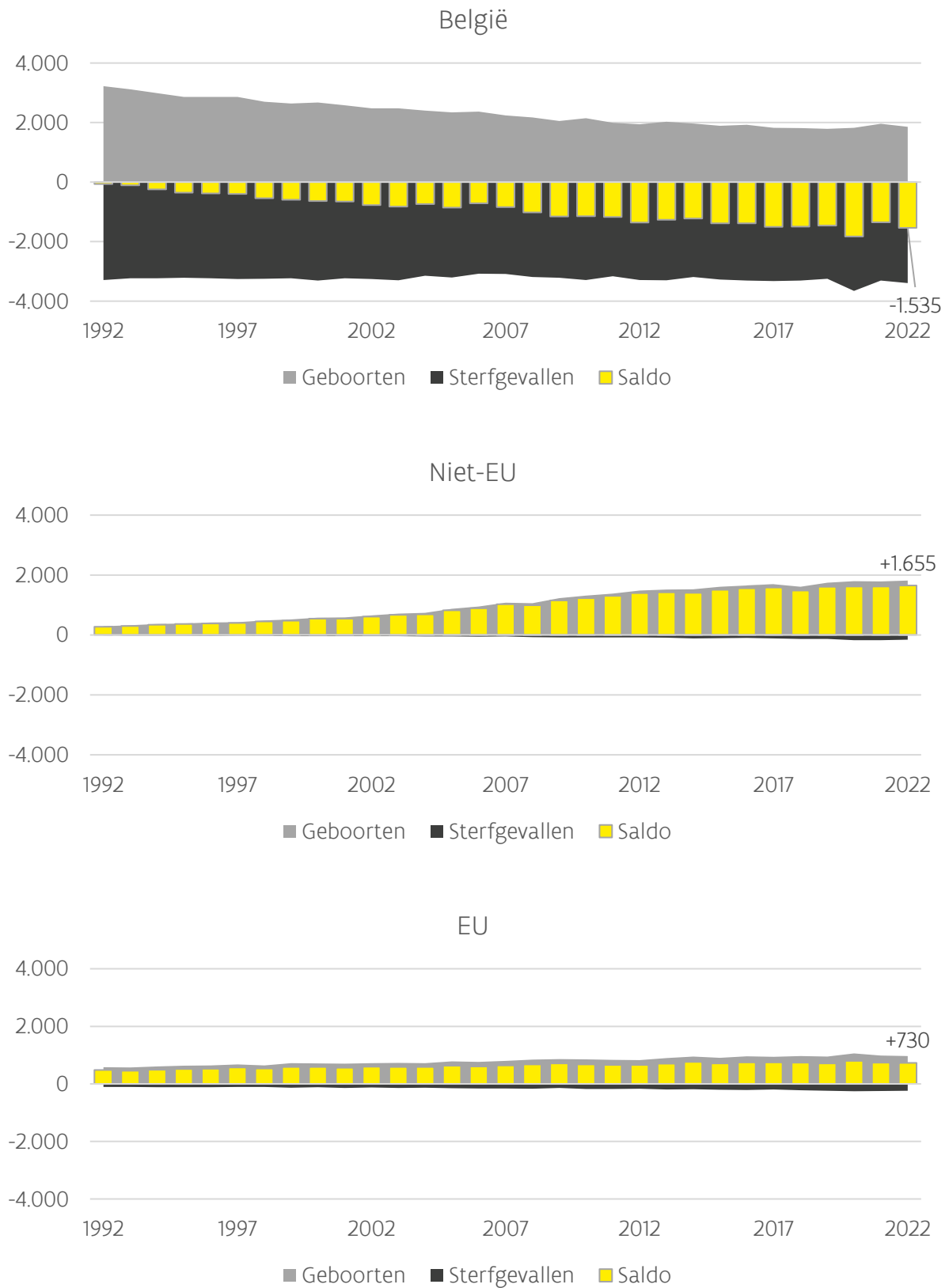
De cijfers illustreren hoe de verhuisbewegingen van verschillende herkomstgroepen samen bijdragen tot de **internationalisering van de Vlaamse Rand**. Om de indrukwekkende stijging van het aandeel inwoners met een buitenlandse herkomst in de regio (zie grafieken 3.2. en 3.3.) te begrijpen, volstaat het niet om enkel te focussen op de instroom van personen met een buitenlandse herkomst. Die trend wordt immers **versterkt door het negatieve migratiesaldo van personen met een Belgische herkomst**. Het is echter niet zo dat Randbewoners met een Belgische

herkomst de regio in grotere mate verlaten dan andere herkomstgroepen – integendeel (zie grafiek 3.6.). Het negatieve migratiesaldo van die herkomstgroep is **vooral te wijten aan de relatief kleine instroom**. Bovendien wordt de toenemende **internationalisering** van de regio nog ietwat **afgeremd** door de relatief grote **uitstroom van inwoners met een buitenlandse herkomst**. Vergeleken met de samenstelling van de hele bevolking in de Vlaamse Rand heeft niet alleen de instroom, maar ook de uitstroom een internationaler profiel. Zo bestaan zowel de instroom van nieuwe inwoners als de uitstroom van Randbewoners naar elders voor de meerderheid uit personen met een buitenlandse herkomst.

Naast de verhuisbewegingen draagt ook het **natuurlijke verloop van de bevolking** (balans geboorten en sterfgevallen) bij tot de internationalisering van de bevolking in de Vlaamse Rand. Hoewel het over beduidend kleinere aantallen gaat dan bij de verhuisbewegingen, tekenen zich ook daar **markante verschillen af tussen de herkomstgroepen**. Grafiek 3.7. visualiseert de evolutie van de geboorten (lichtgrijze zones) en sterfgevallen (donkergrijze zones) in de Vlaamse Rand per herkomstgroep. De gele balken weerspiegelen de balans tussen beide: het natuurlijk accres. In de afgelopen 30 jaar werd de **balans tussen geboorten en sterfgevallen steeds negatiever** bij de Randbewoners met een **Belgische herkomst**. Terwijl de geboorten en sterfgevallen bij die herkomstgroep elkaar nog ongeveer in evenwicht hielden in 1992, namen de sterfgevallen sindsdien steeds duidelijker de overhand op het aantal geboorten. De achterliggende oorzaak ligt bij de aanzienlijke **terugval in het aantal geboorten** bij Randbewoners van Belgische herkomst: terwijl er in 1992 nog 3.223 baby's met een Belgische herkomst geboren werden, was dat cijfer in 2022 teruggevallen naar 1.957. Het **aantal sterfgevallen** bij die herkomstgroep bleef de afgelopen 30 jaar daarentegen **relatief stabiel** schommelen tussen 3.000 en 3.500 per jaar, met coronajaar 2020 als uitschieter (3.656 sterfgevallen).

Bij Randbewoners met een **buitenlandse herkomst** zien we door de jonge leeftjdsstructuur een heel andere balans tussen geboorten en sterfgevallen. Bij die herkomstgroepen lag het **sterftcijfer bijzonder laag** in de afgelopen 30 jaar, waardoor het aantal geboorten zich nagenoeg rechtstreeks vertaalde in een toename van het aantal Randbewoners met een buitenlandse herkomst. De meest ingrijpende evolutie deed zich voor bij de Randbewoners met een **niet-EU-herkomst**: het aantal jaarlijkse **geboorten steeg er opvallend sterk** in de afgelopen 30 jaar: van 290 baby's in 1992 naar 1.816 in 2022. Het aantal sterfgevallen bleef tijdens die periode miniem, maar steeg van 12 in 1992 tot 161 in 2022. De balans tussen beide nam bijgevolg sterk toe, met een natuurlijke aangroei van 1.655 nieuwe inwoners met een niet-EU-herkomst in 2022 als hoogste aantal. Ook bij de Randbewoners met een **EU-herkomst** nam de balans tussen geboorten en sterfgevallen toe – al gaat het bij die herkomstgroep om kleinere aantallen en dus een **bepaktere groei**. Terwijl het aantal geboorten bij die herkomstgroep toenam van 584 baby's in 1992 tot 969 in 2022, nam het aantal sterfgevallen ook toe van 105 tot 239 personen per jaar. De resulterende balans tussen beide evolueerde van 479 personen in 1992 naar 730 in 2022.

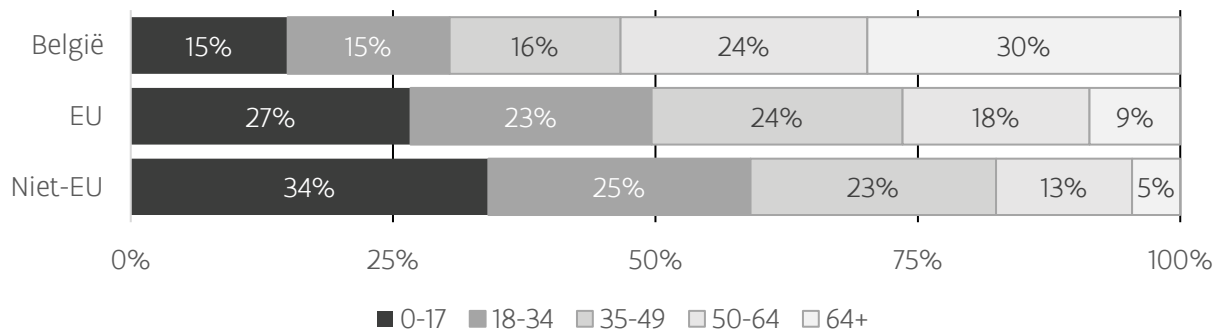
Grafiek 3.7. Natuurlijk verloop in de Vlaamse Rand, naar herkomst, in aantal personen

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2022)

De opvallende verschillen in het natuurlijke verloop bij Randbewoners met een Belgische en buitenlandse herkomst zijn een rechtstreeks gevolg van de **uiteenlopende leeftijdsstructuur** bij de **verschillende herkomstgroepen** (zie grafiek 3.8.). De **oudste leeftijdsgroep** – waarin de meeste sterfgevallen zich voordoen – is immers een **pak groter bij de Randbewoners met een Belgische herkomst** dan bij de inwoners met een buitenlandse herkomst. Terwijl het aandeel ouderen (64+) bij de Belgische herkomstgroep goed is voor bijna een derde van de populatie, gaat het bij de inwoners van EU-herkomst en niet-EU-herkomst respectievelijk om slechts 9% en 5% van het geheel. Het is bijgevolg weinig verrassend dat de grote meerderheid van de sterfgevallen zich in de Vlaamse Rand voordoet bij inwoners met een Belgische herkomst.

Grafiek 3.8. Randbewoners naar herkomst en leeftijd

Bron: Statbel (2024) | Noot: percentages werden afgerond

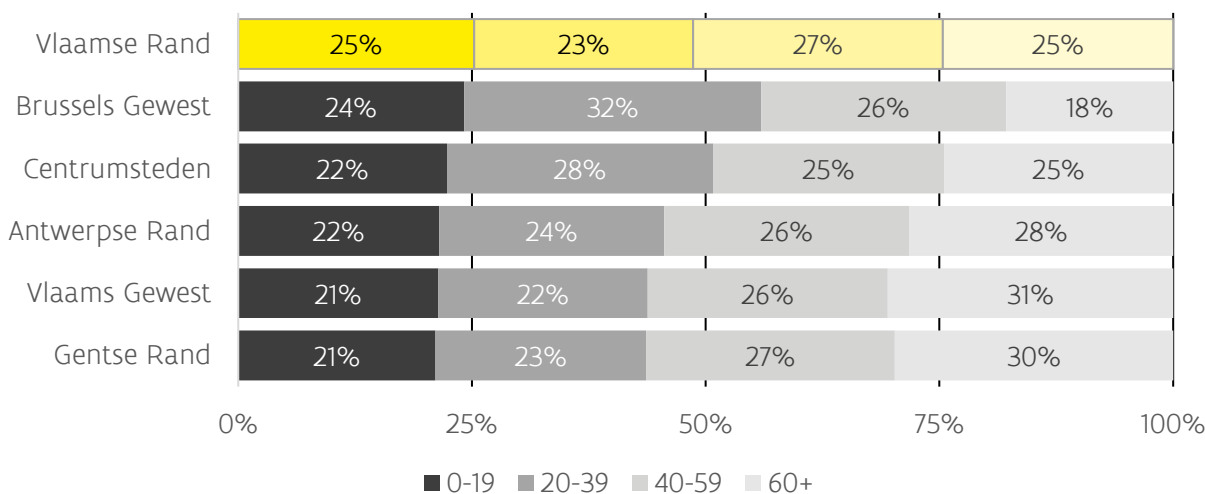
B Vilvoorde **S**

Leeftijd

De leeftijdsverdeling van de bevolking in de Vlaamse Rand illustreert het **jonge profiel** van de **Randbewoners**. In 2024 was een **kwart van de inwoners van de regio jonger dan 20 jaar**. Dat aandeel ligt gevoelig hoger dan in de Centrumsteden (22%), het Vlaamse gemiddelde (21%) en de Antwerpse (22%) en Gentse Rand (21%). Enkel in het Brussels Gewest (24%) is het aandeel van inwoners jonger dan 20 vergelijkbaar met de situatie in de Vlaamse Rand. Het aandeel **twintigers en dertigers** in de Vlaamse Rand (23%) **sluit aan bij het Vlaamse gemiddelde** (22%) en de Antwerpse (24%) en Gentse Rand (23%). Bij die leeftijdscategorie valt vooral op dat twintigers en dertigers sterker vertegenwoordigd zijn in de stedelijke context van het Brussels Gewest (32%) en de Centrumsteden (28%). Ook het aandeel **veertigers en vijftigers** in de Vlaamse Rand (27%) **loopt gelijk met het Vlaamse gemiddelde** (26%). De **duidelijkste verschillen** tussen de benchmarks tekenen zich af bij de **oudste leeftijdscategorie (60-plussers)**. Samen met de Centrumsteden (25%) neemt de **Vlaamse Rand** (25%) daar een **tussenpositie** in. Het aandeel 60-plussers ligt beduidend lager in het Brussels Gewest (18%), maar weegt sterker door in de Antwerpse Rand (28%), de Gentse Rand (30%) en het gehele Vlaamse Gewest (31%). Vergelijken met de andere Vlaamse benchmarks ligt het **aandeel ouderen in de Vlaamse Rand dus iets lager**. Volgens de **bevolkingsprojecties** van Statistiek Vlaanderen zou het leeftijdsprofiel van de Randbewoners licht verouderen tegen 2040. Terwijl het aandeel 60-plussers met 2 procentpunten zou toenemen, voorziet men een lichte daling van het aandeel 0-19-jarigen (-1 procentpunt) en 40-59-jarigen (-1 procentpunt). Dezelfde evoluties worden ook bij de andere benchmarks verwacht.

Grafiek 4.1. Inwoners naar leeftijd, per regio, in procenten

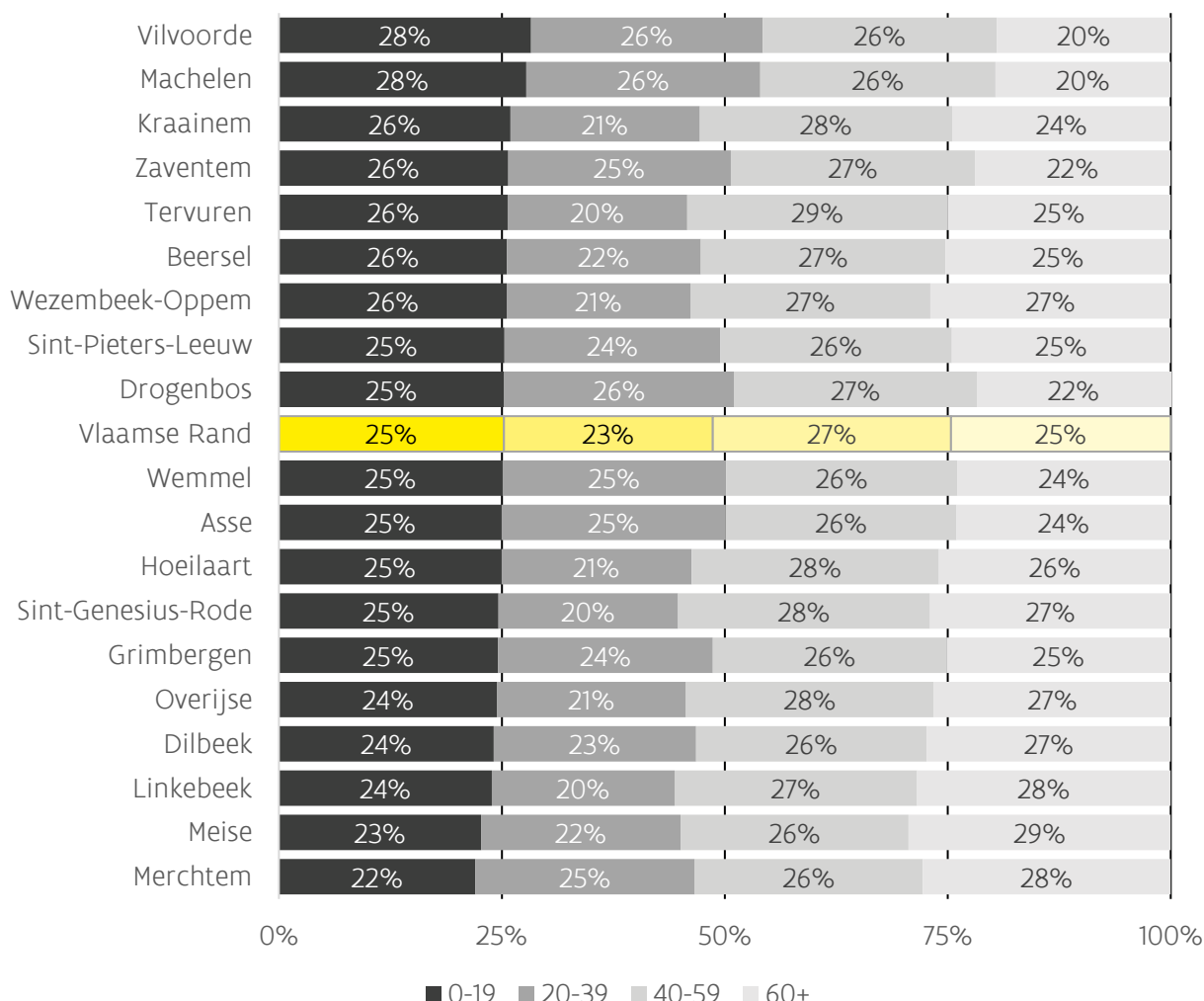

Bron: Statbel (2024) | Noot: percentages werden afgerond

Het **gros van de Randgemeenten weerspiegelt de jonge leeftijdsstructuur** van de Vlaamse Rand als geheel: slechts in een paar van de negentien gemeenten ligt het aandeel van de jongeren lager dan 25%. Het aandeel jongeren (0-19 jaar) ligt het hoogst in **noordoostelijke Randgemeenten** zoals Vilvoorde (28%), Machelen (28%), Kraainem (26%) en Zaventem (26%). Daarenboven vertonen **Vilvoorde** en **Machelen** interessante **parallelismen** met de leeftijdsstructuur van het nabijgelegen **Brussels Gewest**. Ten eerste tellen die gemeenten meer twintigers en dertigers, waarmee hun aandeel binnen de bevolking nauwer aansluit bij het Brussels Gewest en de Centrumsteden dan bij de andere benchmarks. Ten tweede ligt het aandeel 60-plussers er – net zoals in het Brussels Gewest – ook nog eens opvallend laag. Vilvoorde en Machelen combineren zo een typisch kenmerk van de Vlaamse Rand – het hoge aantal jongeren – met het meest typerende kenmerk van het Brussels Gewest – het lage aantal ouderen. Niettemin zijn er enkele **Randgemeenten die de jonge leeftijdsstructuur van de Vlaamse Rand** als geheel **niet delen**. Zo is het aandeel jongeren in

Merchtem (22%) en **Meise** (23%), twee gemeenten die niet rechtstreeks aan Brussel grenzen, vergelijkbaar met het Vlaamse gemiddelde. Door het relatief hoge aandeel 60-plussers vertonen die gemeenten (samen met Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem) meer **gelijkenissen** met de bevolkingspiramide van het **Vlaamse Gewest en de Randgebieden rond Antwerpen en Gent**, waar **ouderen sterker doorwegen** binnen de populatie.

Grafiek 4.2. Inwoners naar leeftijd, per gemeente, in procenten

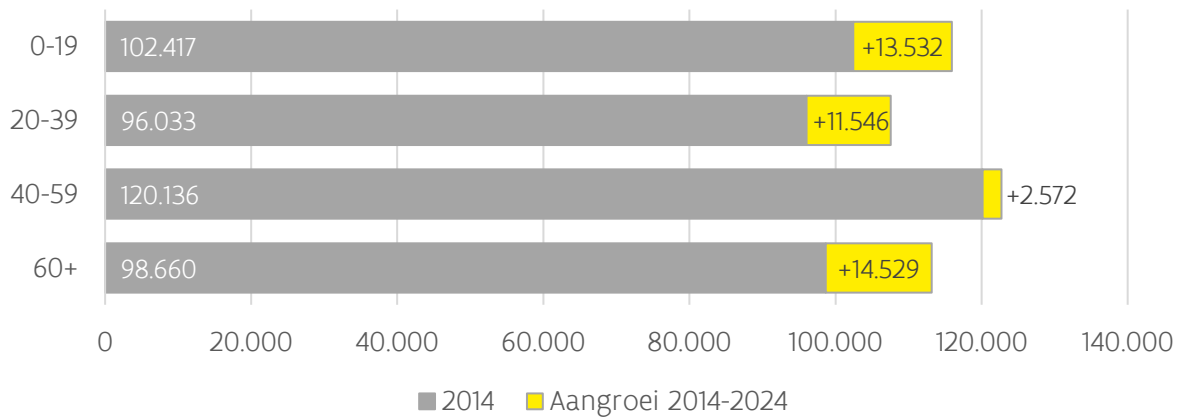

Bron: Statbel (2024) | Noot: percentages werden afgerond

De sterke **bevolkingsgroei** in de Vlaamse Rand werd in de afgelopen 10 jaar vooral **aangedreven door de oudste en jongste leeftijdscategorieën**. Net zoals in andere regio's laat de **vergrijzing** zich voelen in de Vlaamse Rand: het aantal 60-plussers nam sinds 2014 toe met 15%. Op dat vlak is de **Vlaamse Rand verre van uniek**: ook in het Vlaamse Gewest, de Centrumsteden en de Randgebieden rond Gent en Antwerpen is dat de snelst groeiende leeftijdscategorie. De **sterke groei van de jongste leeftijdscategorie** is dan wel weer **zeer kenmerkend voor de Vlaamse Rand**. Terwijl het aantal 0-19-jarigen er in de afgelopen jaren met 13% toenam, lag de bevolkingsgroei binnen die leeftijdscategorie beduidend lager in de Centrumsteden (9%) en de Antwerpse (7%) en Gentse Rand (7%). De procentuele toename van het aantal kinderen en jongeren is in de Vlaamse Rand (13%) zelfs meer dan dubbel zo groot als in het Brussels Gewest (4%) en het Vlaamse Gewest (6%). De evolutie van de **20-39-jarigen** vertoont ongeveer hetzelfde patroon: de toename van die

leeftijdscategorie ligt **in de Vlaamse Rand** (12%) een **pak hoger** dan in de Centrumsteden (8%), het Brussels Gewest (6%), de Antwerpse Rand (5%), het Vlaamse Gewest (4%) en de Gentse Rand (5%).

Grafiek 4.3. Bevolkingsgroei in de Vlaamse Rand per leeftijdscategorie, in aantal personen

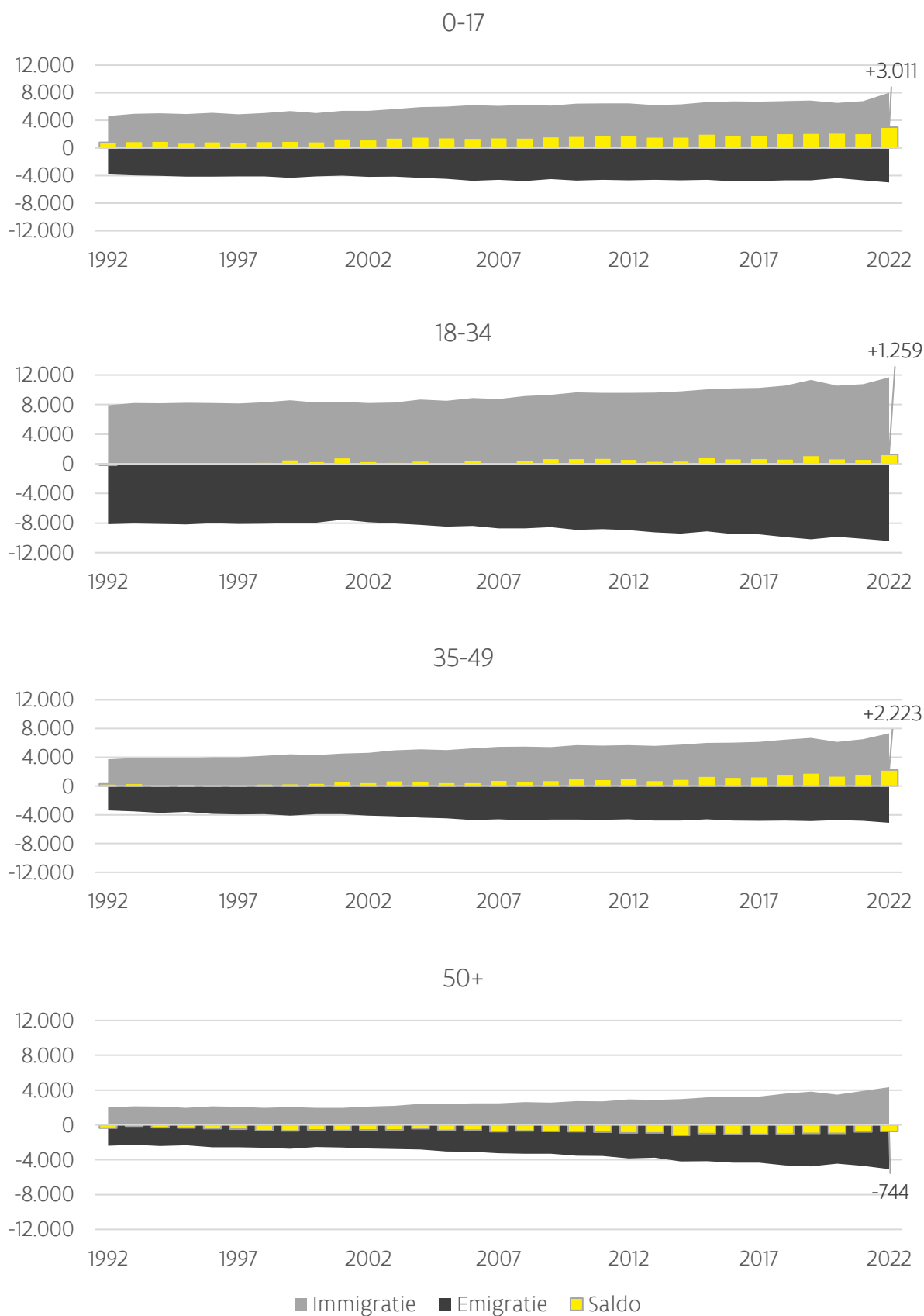

Bron: Statbel (2024)

De **toename** van die **leeftijdsgroepen** kent evenwel duidelijk **verschillende grondoorzaken**. Dat wordt duidelijk wanneer we de verhuisbewegingen uitsplitsen per leeftijdsgroep. Zo is **migratie** duidelijk een drijvende kracht achter de opmerkelijke groei van de **jongste leeftijdsgroep** in de Vlaamse Rand. Bij de oudste leeftijdsgroep zien we het tegendeel: **het negatieve migratiesaldo** bij de **50-plussers** zet een **lichte rem op** de opvallende **stijging** van het aantal **ouderen** door de vergrijzing. Grafiek 4.4. visualiseert de achterliggende verhuisstromen van en naar de Vlaamse Rand per leeftijdscategorie. De lichtgrijze zones illustreren telkens de instroom: hoeveel personen binnen een bepaalde leeftijdscategorie verhuisden in een gegeven jaar naar de Vlaamse Rand? De donkergrijze zones tonen de uitstroom: hoeveel personen trokken er weg uit de Vlaamse Rand? De gele balken weerspiegelen de balans tussen die instroom en uitstroom: het migratiesaldo.

De verhuisstromen binnen de **jongste leeftijdsgroep (0-17 jaar)** hadden tijdens de afgelopen 30 jaar de grootste impact. In de laatste 30 jaar kwamen er **jaarlijks consequent meer kinderen en jongeren in de Vlaamse Rand wonen dan omgekeerd**. Zo kwamen er in 2022 3.011 extra 0-17-jarigen bij in de regio. Hoewel de **jongvolwassenen (18-34 jaar)** het vaakst verhuizen, hebben ze een relatief kleine invloed op de bevolkingsgroei in de Vlaamse Rand. Ondanks het **hoge aantal verhuisbewegingen** binnen die leeftijdsgroep, is de **instroom niet zo veel groter dan de uitstroom**, wat in 2022 resulteerde in 1.259 extra jongvolwassenen in de regio. De verhuisstromen bij de **35-49-jarigen** gaan min of meer **hand in hand met die van de jongste leeftijdsgroep**. Ook binnen deze leeftijdsgroep kwamen er in de afgelopen 30 jaar steevast **meer personen in de Vlaamse Rand wonen dan omgekeerd** (2.223 personen in 2022). Wellicht gaat het in veel gevallen dan ook over **ouders die zich samen met hun kinderen** in de regio komen vestigen. De verhuisstromen zijn dan weer opvallend klein bij de **oudste leeftijdsgroep (50+)**: zij verhuizen duidelijk minder vaak dan de andere leeftijdsgroepen. De balans tussen de instroom en uitstroom van 50-plussers in de Vlaamse Rand was in de afgelopen 30 jaar steevast negatief: er trokken jaarlijks **meer personen** binnen deze leeftijdsgroep **weg uit de Vlaamse Rand dan omgekeerd** (711 personen in 2022). De sterke toename van het aantal oudere Randbewoners (zie hierboven) wordt dus niet veroorzaakt door verhuisbewegingen. Integendeel: het negatieve migratiesaldo bij die leeftijdsgroep remt de vergrijzing van de bevolking in de regio lichtjes af.

Grafiek 4.4. Migratiestromen van en naar de Vlaamse Rand, naar leeftijd, in aantal personen

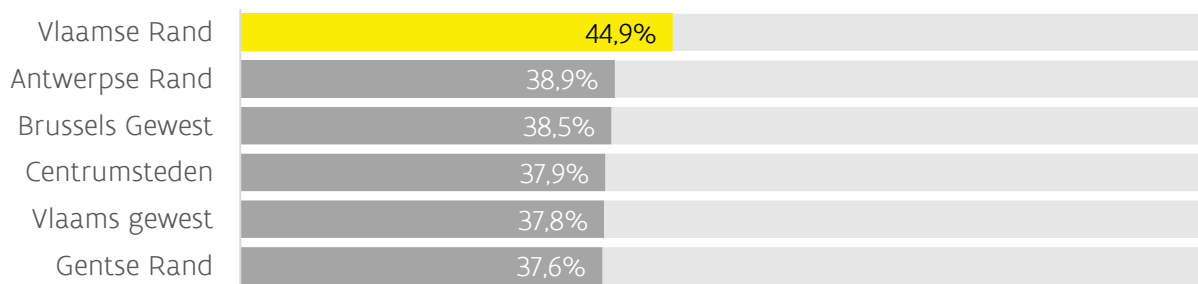

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2022)

Jongeren

Het jonge leeftijdsprofiel van de bevolking in de Vlaamse Rand vertaalt zich in een **hoge groene druk** (zie grafiek 4.5.). Dat is de balans tussen het aantal 0-19-jarigen en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). Vergeleken met de andere benchmarks wegen de jongste Randbewoners sterker door: **nergens is de groene druk hoger** dan in de Vlaamse Rand (44,9%). Dat cijfer ligt niet alleen lager in het volledige Vlaamse Gewest (37,8%) maar ook in de Gentse Rand (37,6%), de Centrumsteden (37,9%), het Brussels Gewest (38,5%) en de Antwerpse Rand (38,9%). Volgens de **bevolkingsprognoses** van Statistiek Vlaanderen en het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) zal de groene druk in de Vlaamse Rand **nog jaren beduidend hoger blijven** dan die van de andere benchmarks. Terwijl die **projecties** in **2035** voor de Vlaamse Rand een groene druk van 45% voorzien, liggen de verwachte cijfers voor het Brussels Gewest (34%), de Antwerpse Rand (38%), de Centrumsteden (38%), het Vlaamse Gewest (38%) en de Gentse Rand (36%) beduidend lager. Hoewel de prognoses van de groene druk in 2035 bij de **meeste benchmarks** dus sterk **aansluiten bij de huidige toestand**, voorziet men in het **Brussels Gewest** daarentegen een **opmerkelijke daling** (-5 procentpunten).

Grafiek 4.5. Groene druk, per regio, in procenten

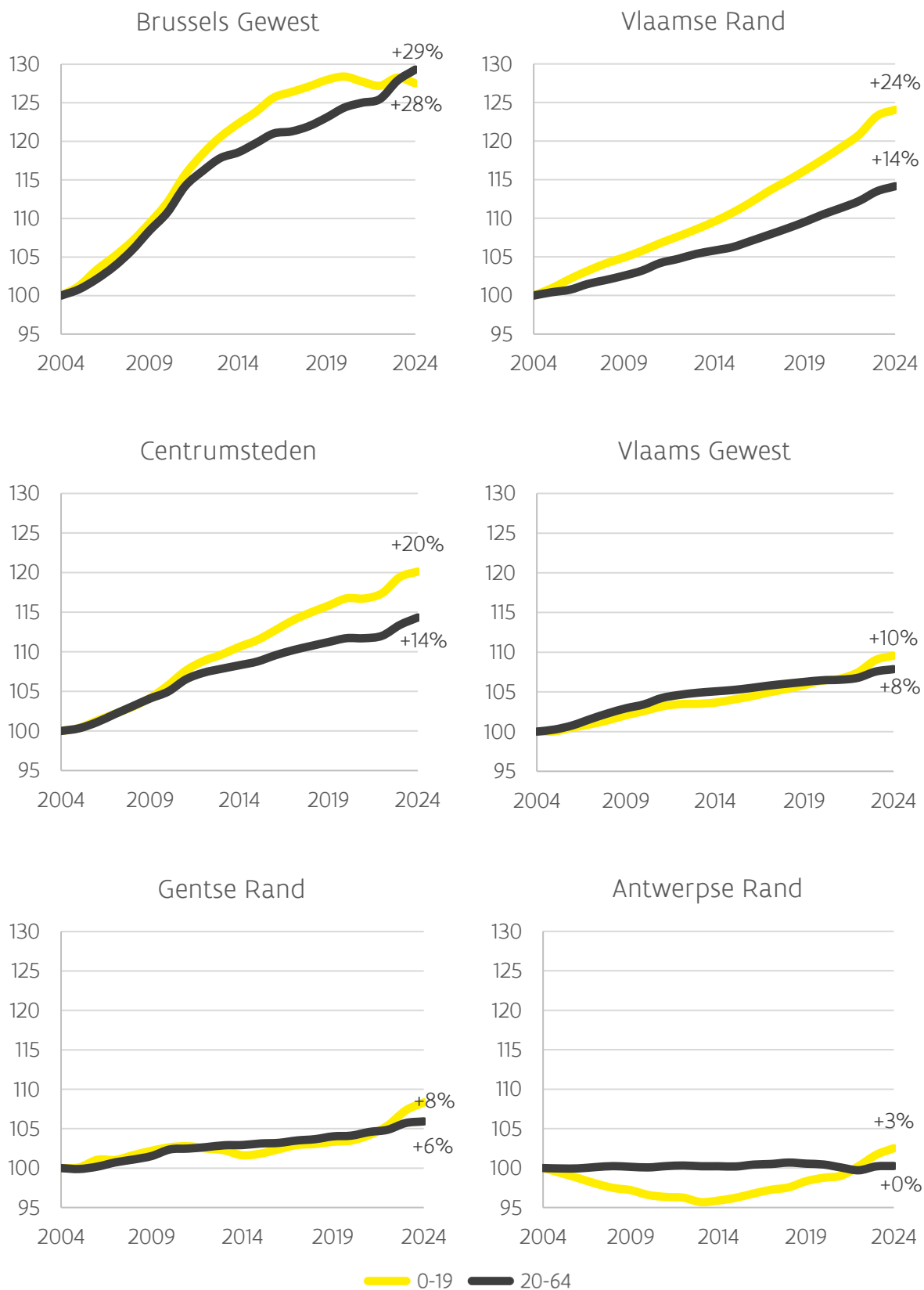

Bron: Statbel (2024)

De **groene druk** is in de Vlaamse Rand niet alleen het hoogst, maar **neemt er ook het sterkst toe**. In de afgelopen 20 jaar nam de groene druk in de regio toe met 3,6 procentpunten (41,3% in 2004 tot 44,9% in 2024). Dat is beduidend meer dan de toename in de Centrumsteden (+1,8 procentpunten), de Antwerpse Rand (+0,9 procentpunten), de Gentse Rand (+0,6 procentpunten) en het Vlaamse Gewest (+0,6 procentpunten). In tegenstelling tot de stevige groei in de Vlaamse Rand nam de groene druk in dezelfde periode zelfs af in het Brussels Gewest (-0,5 procentpunten). De groene druk steeg de afgelopen 20 jaar het sterkst in de Vlaamse Rand omdat de **kloof** tussen de **groei** van het **aantal 0-19-jarigen** en het **aantal 20-64-jarigen** er **het grootst** was.

Grafiek 4.6. illustreert voor elke benchmark de achterliggende trends per leeftijdsgroep. De gele lijnen illustreren de evolutie van het aantal kinderen en jongeren (0-19 jaar) sinds referentiejaar 2004, de zwarte lijnen tonen hoe het aantal personen op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) evolueerde. Het **Brussels Gewest** zag in de afgelopen 20 jaar de **sterkste toename van het aantal kinderen en jongeren** (+28%). Door een stagnatie van de jongste leeftijdsgroep in de **laatste jaren**, **beende** het aantal **personen op beroepsactieve leeftijd** (+29%) die sterke **groei** evenwel **volledig bij**. De **kloof tussen de evolutie van beide leeftijdsgroepen** was dan weer het **grootst in de Vlaamse Rand** (10 procentpunten), wat meteen de opmerkelijk sterke groei van de groene druk in de regio verklaart. Ook in de **Centrumsteden** was de **groei** van het aantal **kinderen en jongeren groter** dan de toename van de bevolking op **beroepsactieve leeftijd**, maar daar is de **kloof beduidend kleiner** dan in de Vlaamse Rand (6 procentpunten). In het **Vlaamse Gewest** en de **Gentse Rand** bleef de groei bij beide leeftijdsgroepen relatief beperkt en hielden ze ook min of meer **gelijke tred**. In de **Antwerpse Rand** bleef het aantal personen op beroepsactieve leeftijd nagenoeg constant en keerde het aantal kinderen en jongeren pas in de laatste jaren terug naar het niveau van 2004.

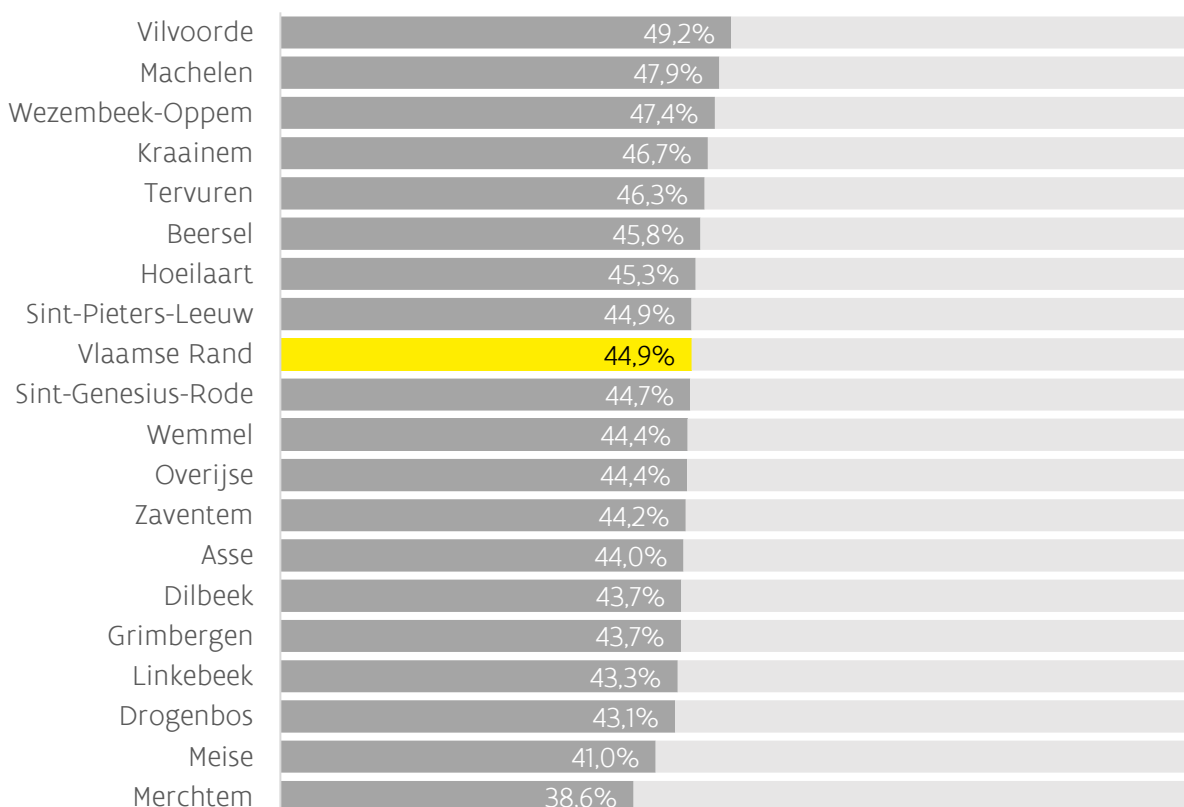
Grafiek 4.6. Evolutie 0-19-jarigen en bevolking op beroepsactieve leeftijd sinds 2004, per regio

Bron: Statbel (2024)

Hoewel er merkbare verschillen zijn binnen de Vlaamse Rand, ligt de **groene druk in alle gemeenten relatief hoog**. De Randgemeenten met de **hoogste groene druk** zijn gelegen in het **noord- en zuidoosten** van de regio. Opvallende uitschieters zijn het noordoostelijk gelegen Vilvoorde (49,2%) en Machelen (47,9%), waar het aantal kinderen en jongeren (0-19 jaar) ongeveer de helft van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) bedraagt. Ook de **zuidoostelijke Randgemeenten** Wezembeek-Oppem (47,4%), Kraainem (46,7%) en Tervuren (46,3%) hebben een hoge groene druk. De groene druk ligt **iets lager in de noordelijke gemeenten** Merchtem (38,6%) en Meise (41%), maar **blijft relatief hoog in vergelijking met de andere benchmarks**. De groene druk is er immers beduidend hoger dan het Vlaamse gemiddelde (37%) en sluit eerder aan bij de situatie in het Brussels Gewest (40%) en de Antwerpse Rand (38%).

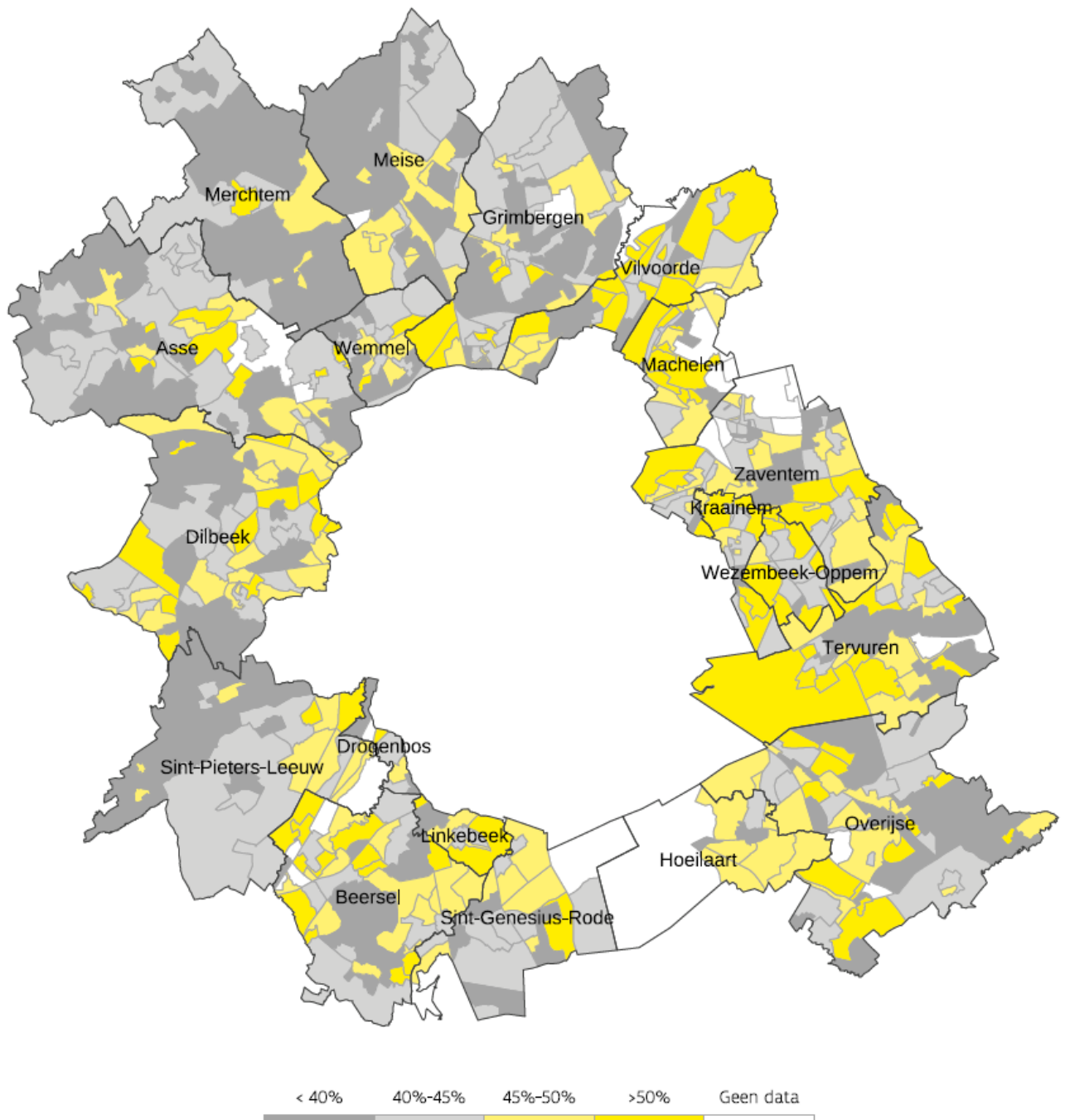
Grafiek 4.7. Groene druk, per gemeente, in procenten

Bron: Statbel (2024)

De **groene druk** in de Vlaamse Rand concentreert zich in de **dorpskernen** en de **grensgebieden met Brussel**. Grafiek 4.8. geeft een gedetailleerd beeld van de groene druk in de Vlaamse Rand op het niveau van de statistische sectoren. Die werden ingekleurd op basis van de balans tussen het aantal 0-19-jarigen en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). De statistische sectoren werden ingedeeld in vijf categorieën, van donkergrijs (lage groene druk) tot felgeel (hoge groene druk). De twee donkerste grijs tinten (<40%, 40%-45%) identificeren grofweg de gebieden waar de groene druk lager ligt dan het gemiddelde van de Vlaamse Rand. In alle gebieden die geel ingekleurd zijn, ligt de groene druk hoger dan dat gemiddelde. In de felgele gebieden bedraagt het aantal 0-19-jarigen zelfs meer dan de helft van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar).

Grafiek 4.8. Groene druk, per statistische sector

Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2024)

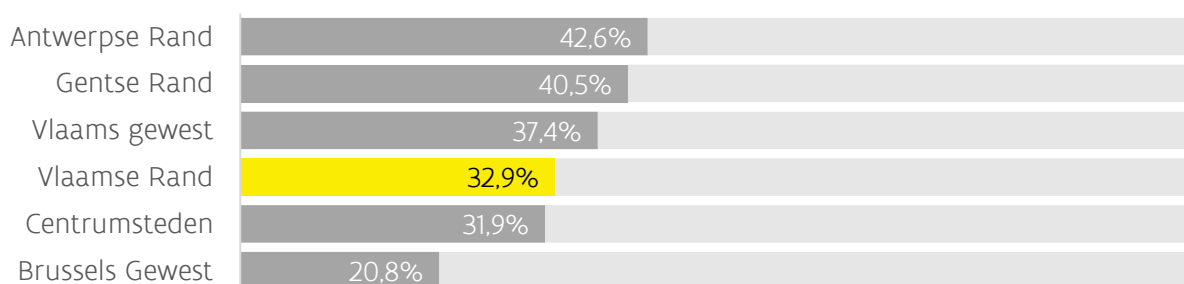
De geografische spreiding van de **gebieden met een hoge groene druk** in de Vlaamse Rand vertoont drie duidelijke patronen. Ten eerste heeft de **nabijheid van het Brussels Gewest** een duidelijke impact: de felgele gebieden concentreren zich in de eerste plaats langs de grens met Brussel. Ten tweede lichten de felgele **dorpskernen van de (deel)gemeenten** op, die vaak omgeven worden door grijze gebieden met een relatief lage groene druk. Merchtem, de Randgemeente met de laagste groene druk, vormt daarvan het duidelijkste voorbeeld. Ten derde illustreert de kaart de verschillen tussen de Randgemeenten die hierboven beschreven werden: het **noord- en zuidoosten van de regio kleurt sterk geel**. De ruimtelijke spreiding van de groene druk vertoont daarmee opvallende **gelijkenissen** met de **bevolkingsdichtheid** (grafiek 1.4.) en het aandeel

inwoners met een **buitenlandse herkomst** (grafiek 3.4.). Die statistische sectoren worden dus gekenmerkt door een hoog aantal inwoners per vierkante kilometer, waarvan een relatief groot aandeel bestaat uit minderjarigen en personen met een buitenlandse herkomst.

Ouderen

De zogenaamde **grijze druk**, de balans tussen het aantal 65-plussers en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar), ligt in de Vlaamse Rand (32,9%) wat **lager dan het Vlaamse gemiddelde**. Zowel in de andere Vlaamse Randstedelijke gebieden (42,6% in de Antwerpse Rand, 40,5% in de Gentse Rand) als in het volledige Vlaamse Gewest (37,4%) ligt de grijze druk beduidend hoger. In de Centrumsteden (31,9%) is de balans tussen ouderen en beroepsactieven vergelijkbaar met de situatie in de Vlaamse Rand. **Enkel het Brussels Gewest**, met zijn opvallend lage aandeel ouderen (20,8%), heeft een duidelijk **lagere grijze druk dan de Vlaamse Rand**.

Grafiek 4.9. Grijze druk, per regio, in procenten

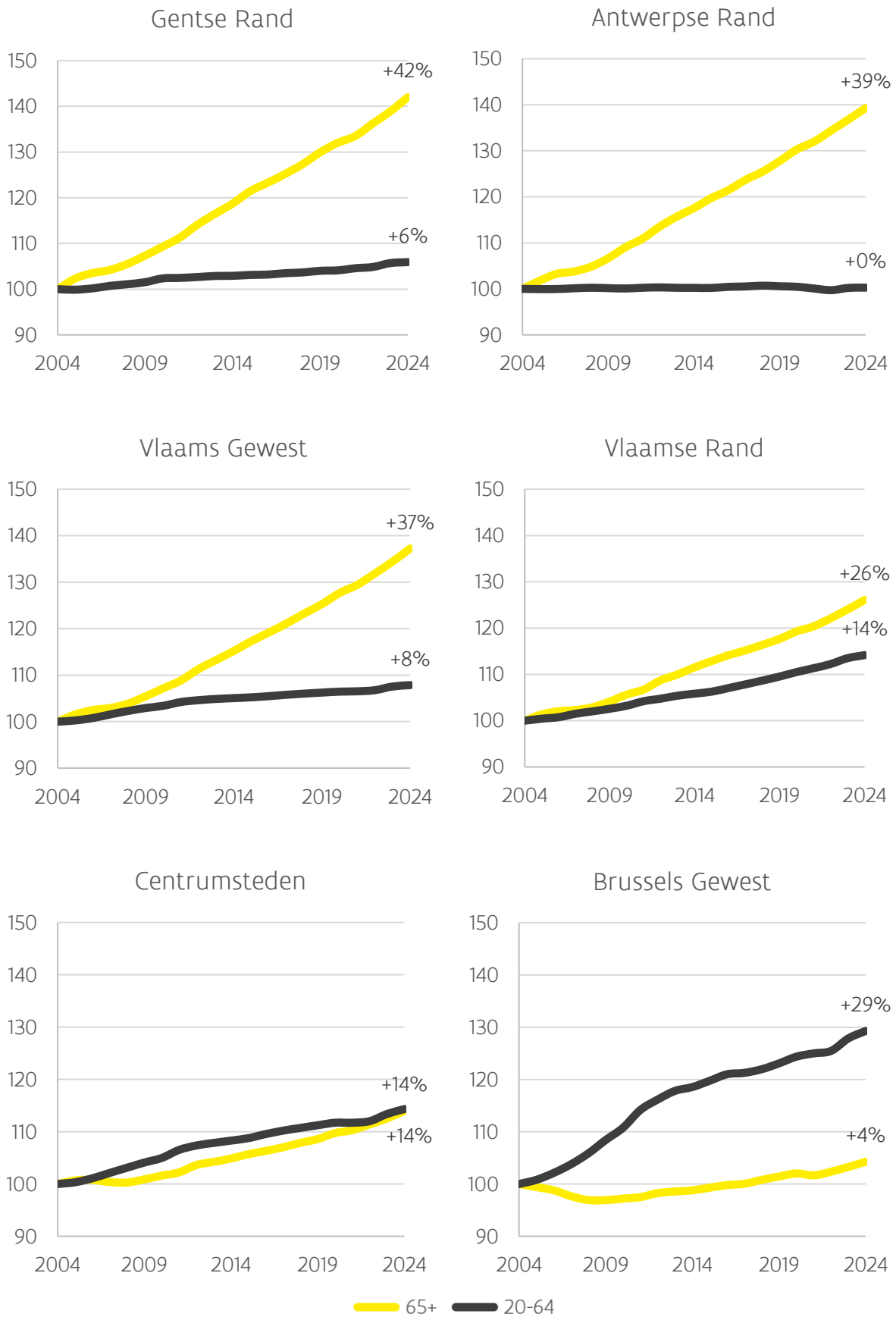

Bron: Statbel (2024)

Tijdens de afgelopen 20 jaar **nam de grijze druk in de Vlaamse Rand slechts in beperkte mate toe**. Tussen 2004 en 2024 nam de grijze druk in de regio toe met 3,1 procentpunten (van 29,8% tot 32,9%). Dat is niet alleen een **pak minder dan in de Antwerpse** (+11,9 procentpunten) en **Gentse Rand** (+10,3 procentpunten), ook in het volledige **Vlaamse Gewest** (+8 procentpunten) nam de grijze druk beduidend meer toe. De grijze druk steeg in de Vlaamse Rand evenwel duidelijk meer dan in de **Centrumsteden** – waar het cijfer met een daling van 0,1 procentpunt nagenoeg **stabiel** bleef – en het **Brussels Gewest** – waar de grijze druk met een **daling** van 5 procentpunten opvallend afnam.

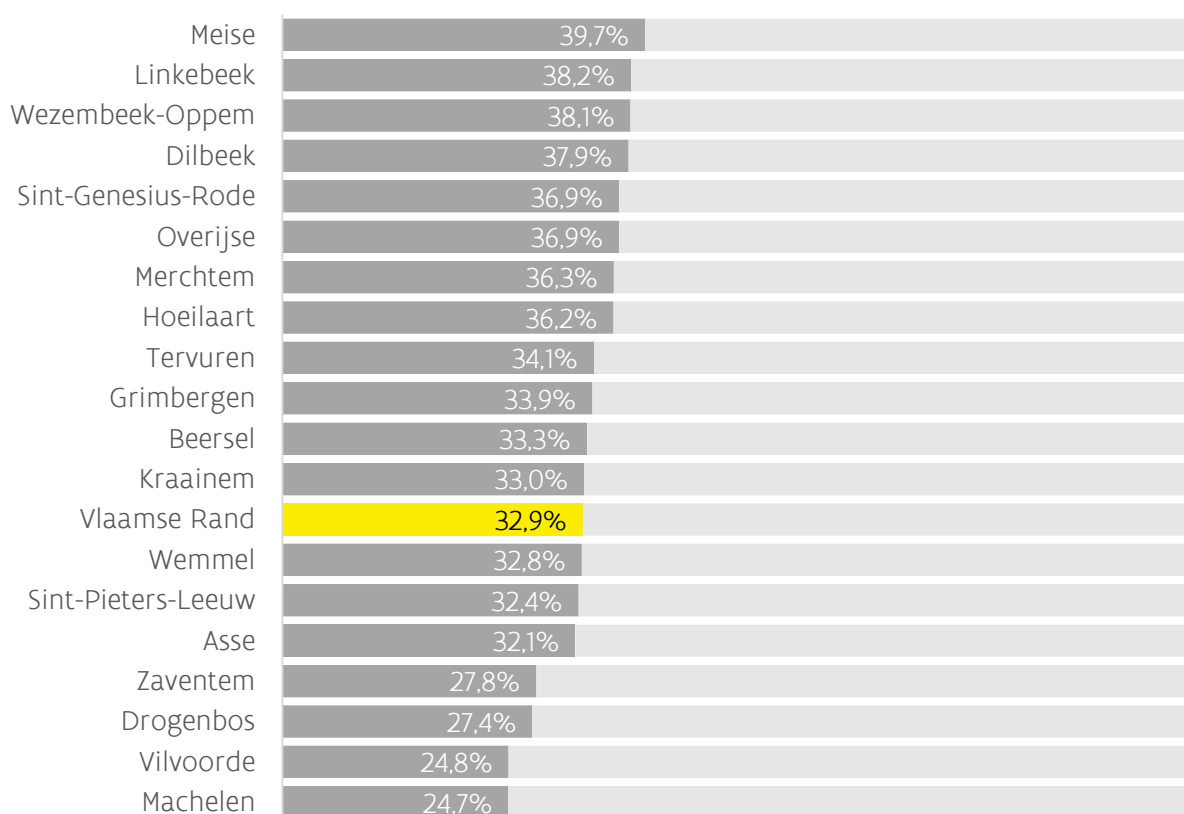
Grafiek 4.10. illustreert voor elke benchmark de achterliggende trends per leeftijdsgroep. De gele lijnen illustreren de evolutie van het aandeel ouderen (65+) sinds referentiejaar 2004, de zwarte lijnen tonen hoe het aantal personen op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) evolueerde. De **Gentse Rand** zag in de afgelopen 20 jaar de **sterkste toename van het aantal 65-plussers** (+42%). Het aantal personen op beroepsactieve leeftijd nam er in dezelfde periode veel minder sterk toe (+6%), waardoor de kloof tussen beide leeftijdsgroepen 36 procentpunten bedroeg. Hoewel de oudste leeftijdsgroep in de **Antwerpse Rand** iets minder sterk groeide (+39%), is de **kloof** tussen de **evolutie** van beide **leeftijdsgroepen** er het **grootst** (39 procentpunten) omdat het aantal personen op beroepsactieve leeftijd niet toenam. De cijfers van het **Vlaamse Gewest** illustreren hoe het aantal **ouderen** (+37%) de afgelopen 20 jaar **in heel Vlaanderen sterker groeide dan de bevolking op beroepsactieve leeftijd** (+8%). Hoewel dat **ook in de Vlaamse Rand** zo was, bleef de kloof tussen de evolutie van beide leeftijdsgroepen er wel **beperkter** (12 procentpunten). De **Centrumsteden** wijken af van die algemene trend: de toename van de 20-64-jarigen (+14%) hield er **gelijke tred** met de beperkte groei van het aantal ouderen (+14%). In Brussel zien we een heel ander verhaal: de grijze druk nam er net af omdat de bevolking op beroepsactieve leeftijd er sterk groeide (+29%), terwijl het aantal 65-plussers er met slechts 4% toenam.

Grafiek 4.10. Evolutie **65-plussers** en bevolking op **beroepsactieve leeftijd** sinds 2004, per regio

Bron: Statbel (2024)

Grafiek 4.11. Grijs druk, per gemeente, in procenten

Bron: Statbel (2024)

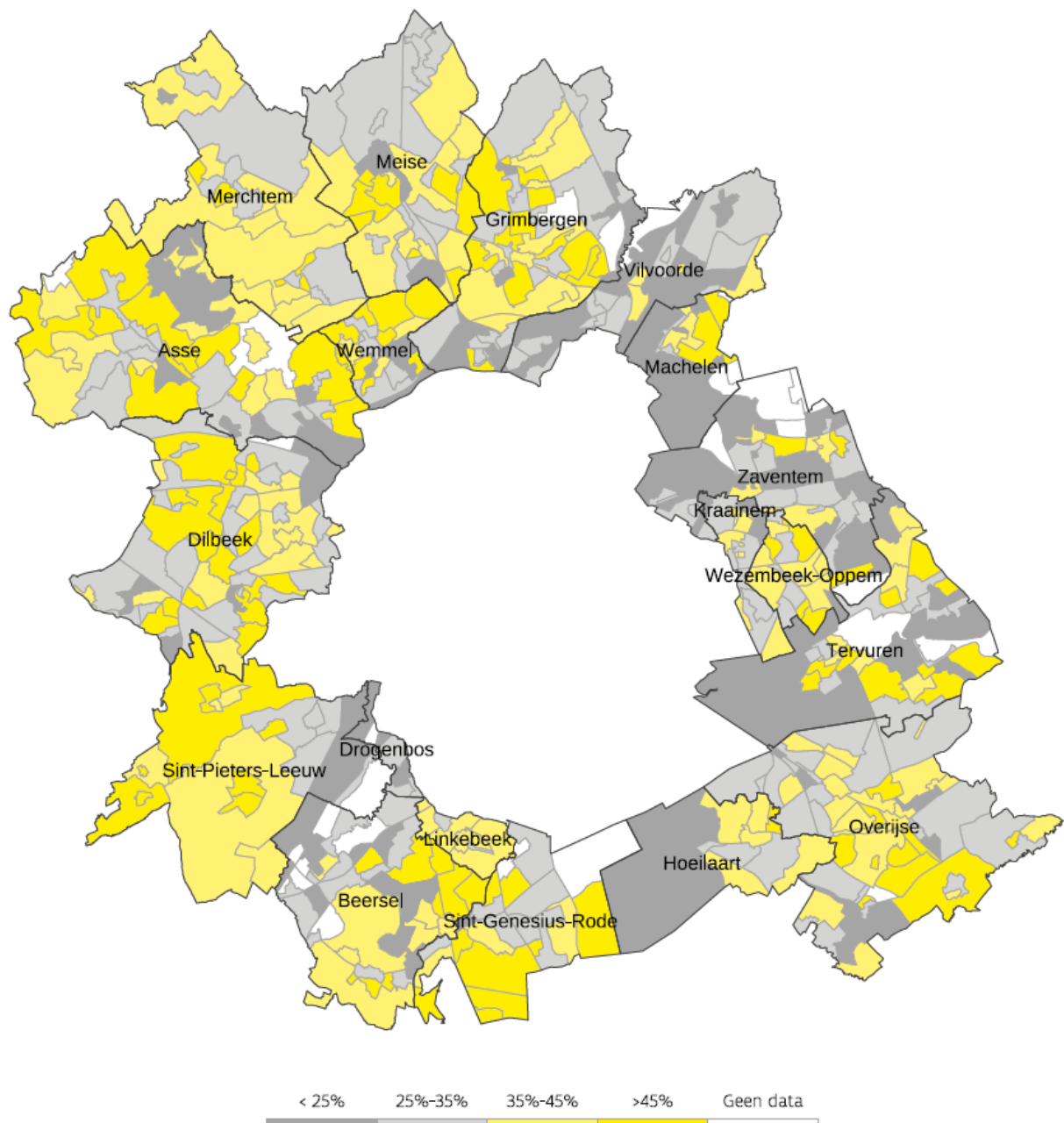
Achter de totaalcijfers voor de Vlaamse Rand schuilen weliswaar **opmerkelijke interne verschillen**. Aan de ene kant sluiten een aantal Randgemeenten eerder aan bij het Vlaamse Gewest (37,4%), waar de **grijze druk een stukje hoger** ligt dan in de Vlaamse Rand als geheel (32,9%), met name de noordwestelijke gemeenten **Meise** (39,7%) en **Dilbeek** (37,9%) en de facilititeitengemeenten **Linkebeek** (38,2%), **Wezembeek-Oppem** (38,1%) en **Sint-Genesius-Rode** (36,9%). Aan de andere kant leunt de grijze druk in gemeenten zoals **Machelen** (24,7%), **Vilvoorde** (24,8%) en **Drogenbos** (27,4%) dan weer dichterbij **het Brussels Gewest** (20,8%), waar het aantal ouderen niet zo sterk doorweegt tegenover de bevolking op beroepsactieve leeftijd.

Die **verschillen tussen Randgemeenten** komen ook duidelijk naar voren in grafiek 4.12., die een gedetailleerd beeld geeft van de grijze druk in de Vlaamse Rand op het niveau van de statistische sectoren. Die werden ingekleurd op basis van de balans tussen het aantal 65-plussers en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). De gebieden werden ingedeeld in vijf categorieën, van donkergrijs (lage grijze druk) tot felgeel (hoge grijze druk). De twee donkerste grijsstinten (<25%, 25%-35%) identificeren de gebieden met een relatief lage grijze druk. In de **donkergrijze gebieden** bedraagt het aantal ouderen (65+) zelfs **minder dan een kwart** van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) – cijfers die eerder **aansluiten bij de situatie in het Brussels Gewest**. In de gebieden die geel ingekleurd zijn, ligt de grijze druk beduidend hoger dan het gemiddelde voor de Vlaamse Rand. Het aantal 65-plussers bedraagt in de **felgele gebieden** zelfs **bijna de helft** van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) – wat dichterbij **aanleunt bij de situatie in de randgebieden rond Gent en Antwerpen**.

De **ruimtelijke spreiding** van de **grijze druk** in de Vlaamse Rand is in grote mate het **spiegelbeeld** van de **groene druk**. Ten eerste valt op hoe laag de grijze druk is in heel wat statistische sectoren in de **oostelijke Randgemeenten**, waar de groene druk vaak hoog ligt. Zo tellen Vilvoorde,

Machelen en Zaventem in onderstaande grafiek heel wat donkergrijze zones die op de kaart van de groene druk (grafiek 4.8.) felgeel oplichten. Ten tweede trekken hieronder ook de grijskleurige **grensgebieden met Brussel** de aandacht. Ook daar gaat in heel wat statistische sectoren een lage grijze druk hand in hand met een hoge groene druk. Ten slotte leveren de **dorpskernen** een **gemengd beeld** op. In sommige wegen zowel de jongeren (0-19 jaar) als ouderen (ouder dan 64) relatief sterk door ten opzichte van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) – wat duidt op een hoge demografische afhankelijkheidsratio. Andere combineren dan weer een hoge grijze druk met een lage groene druk of vice versa.

Grafiek 4.12. Grijze druk, per statistische sector

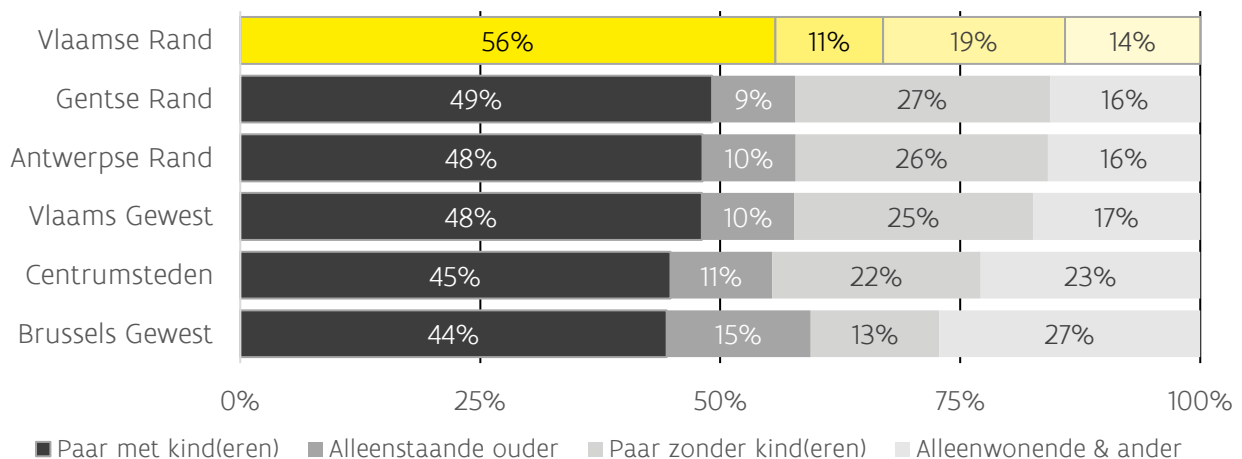
Bron: Rijksregister via Provincies in cijfers (2024)

A high-angle photograph of a garden scene. In the center, four people are gathered around a circular, rusted metal water feature. A woman with curly hair in a light green shirt, a man in a dark blue t-shirt and tan shorts, a woman in a blue denim vest and olive green pants, and a child in a black t-shirt and grey shorts are looking at the water feature. The garden is lush with various plants, including pink and yellow flowers, green foliage, and a gravel path that curves around the water feature. The overall atmosphere is bright and sunny.

Gezinnen

De **Vlaamse Rand** telt opvallend **veel gezinnen met kinderen**. Zo woont twee derde van de Randbewoners (67%) in een huishouden waar één of meer kinderen aanwezig zijn (paar met kind(eren) of alleenstaande ouder). Bij **geen enkele andere benchmark** behoort **zo'n hoog aandeel** van de bevolking tot een huishouden met kind(eren). Dat komt vooral door het hoge aandeel inwoners binnen de categorie 'Paar met kind(eren)', die in de Vlaamse Rand goed zijn voor meer dan de helft (56%) van de bevolking. Dat is beduidend meer dan in de Gentse Rand (49%), de Antwerpse Rand (48%) en het Vlaams Gewest (48%), waar net niet de helft van de inwoners binnen deze gezinsvorm valt. Het **contrast met de Vlaamse Rand** is het sterkst in het **Brussels Gewest** (44%) en de **Centrumsteden** (45%), waar het aandeel van koppels met kind(eren) wel tien procentpunten lager ligt. Het relatief **lage aandeel van koppels zonder kinderen** in de **Vlaamse Rand** (19%) is dan weer **wel gelijkaardig** aan de situatie in het **Brussels Gewest** (13%) en de **Centrumsteden** (22%). Het aandeel kinderloze koppels ligt immers beduidend hoger in de Gentse (27%) en Antwerpse Rand (26%), waar net zoals in het Vlaams Gewest (25%) zo'n kwart van de bevolking tot een dergelijk huishouden behoort. Tenslotte telt de **Vlaamse Rand ook het minste inwoners die alleenstaand zijn** of voor een nog andere gezinsvorm kiezen (14%). Op dat vlak **lijkt de regio op de randgebieden rond Gent en Antwerpen**, waar telkens 16% van de inwoners tot deze categorie behoren. De Centrumsteden (23%) en het Brussels Gewest (27%) tellen dan weer het meeste alleenstaanden en alternatieve gezinsvormen.

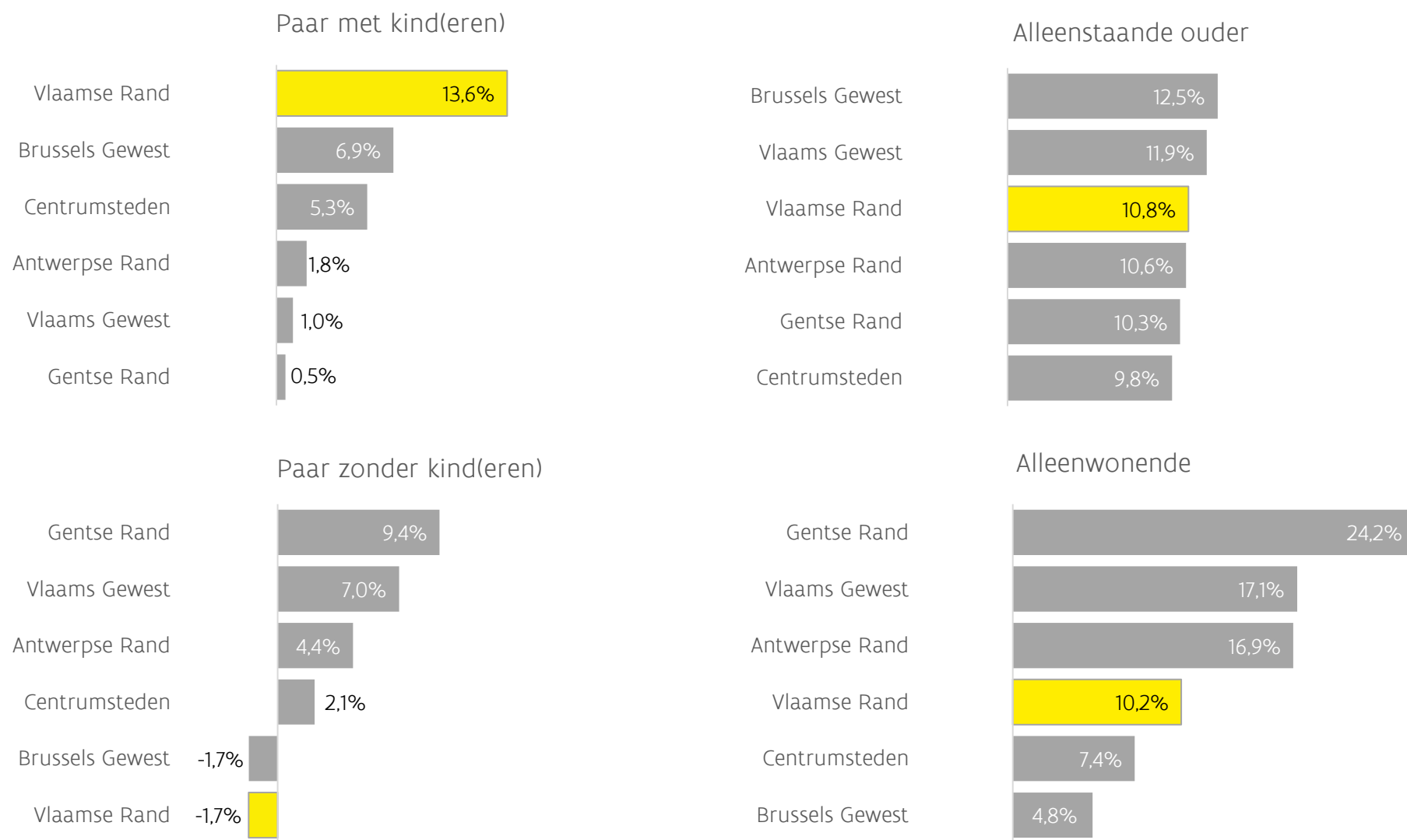
Grafiek 5.1. Aandeel inwoners per type huishouden (LIPRO-typologie), per regio

Bron: Statbel (2023) | Noot: percentages werden afgerond

Het zijn in de eerste plaats ook de **gezinnen met kinderen** die de **sterke bevolkingsgroei in de Vlaamse Rand veroorzaken**. Ondanks het feit dat de totale bevolking nergens zo sterk groeit als in de negentien Randgemeenten, is er slechts **één gezinsvorm** die in de afgelopen tien jaar **sterker toenam in de Vlaamse Rand** dan bij andere benchmarks: **het paar met kind(eren)** (+13,6%, zie grafiek 5.2.). Hoewel ook het aantal inwoners in eenoudergezinnen aanzienlijk steeg in de regio (+10,8%), was de toename in diezelfde periode sterker in het gehele Vlaamse Gewest (+11,9%) en het Brussels Gewest (+12,5%). Opvallend is ook dat het aandeel **kinderloze koppels in de Vlaamse Rand zelfs afnam** (-1,7%), terwijl die gezinsvorm toenam bij alle andere Vlaamse benchmarks. Ten slotte lag de **groei van het aantal alleenwonenden** in de regio (+10,2%) een stuk lager dan in de Gentse Rand (+24,2%), het Vlaamse Gewest (+17,1%) en de Antwerpse Rand (+16,9%). Net zoals bij de vergrijzing (grafiek 4.10.), die gelinkt is aan de toename van het aantal alleenstaanden, neemt de **Vlaamse Rand** daar een **middenpositie** in tussen het **Vlaamse gemiddelde** en de meer **stedelijke context** (Centrumsteden, Brussels Gewest).

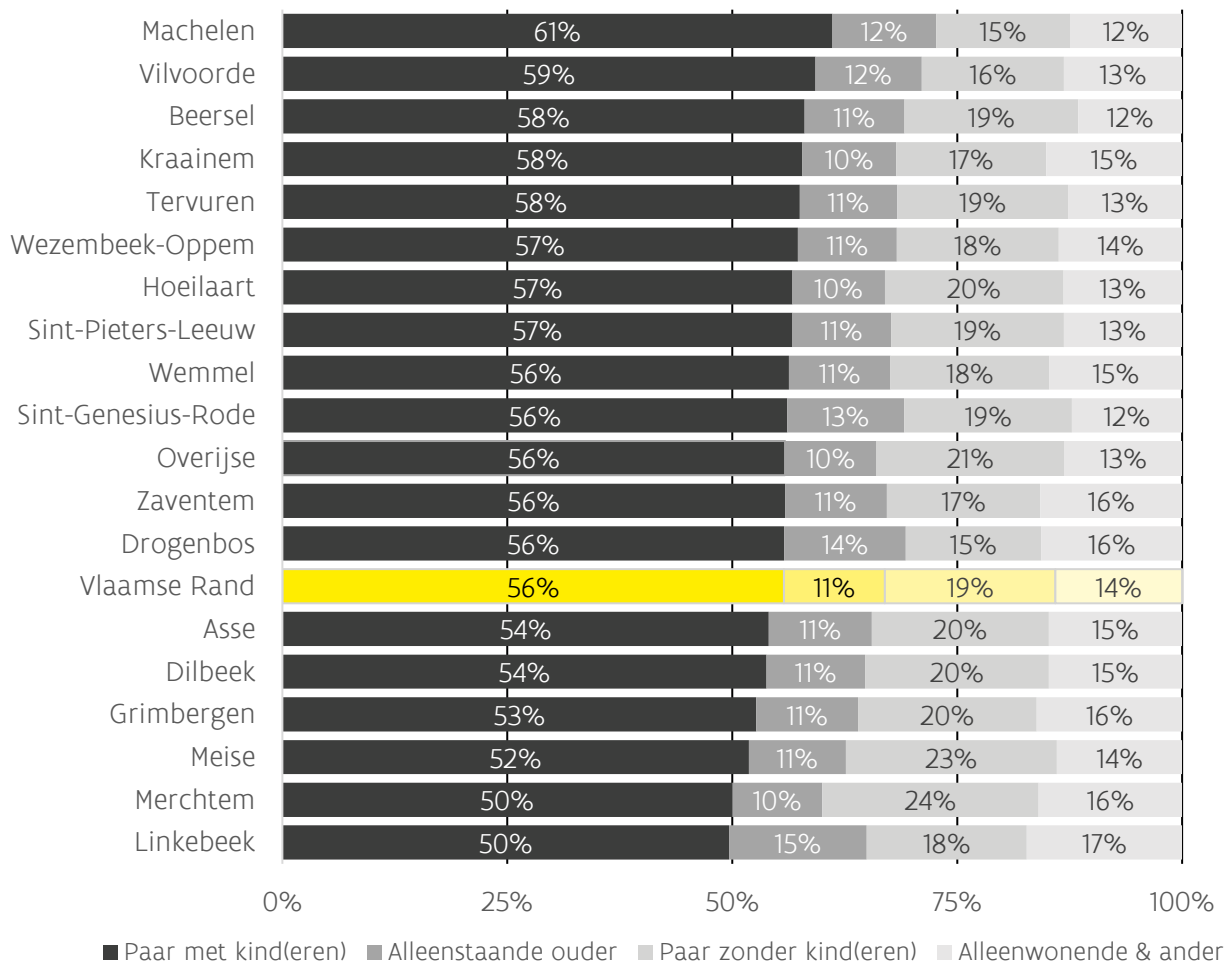
Grafiek 5.2. Evolutie aantal inwoners per type huishouden (LIPRO-typologie), per regio (2013-2023)

Bron: Statbel (2023)

Gezinnen met kinderen vormen **in alle Randgemeenten** verreweg de **populairste gezinsvorm** (zie grafiek 5.3.). In elk van de negentien gemeenten in de Vlaamse Rand ligt het aandeel inwoners die daartoe behoren hoger dan bij de benchmarks waarmee de regio hierboven vergeleken wordt (grafiek 5.1.). Het aandeel koppels met kinderen is niet alleen **opvallend hoog** in de noordoostelijke gemeenten **Machelen** (61%) en **Vilvoorde** (59%), maar ook in het zuidoostelijk gelegen **Kraainem** (58%) en **Tervuren** (58%). Gezinnen met kinderen zijn **iets minder talrijk** in zowel de noordelijk gelegen gemeenten **Merchtem** (50%), **Meise** (52%) en **Grimbergen** (53%) als in het zuidwestelijk gelegen **Linkebeek** (50%) – al blijft die gezinsvorm ook daar dus wel populairder dan elders (zie grafiek 5.1.). Terwijl het **aandeel eenoudergezinnen** in de meeste Randgemeenten het gemiddelde van de Vlaamse Rand weerspiegelt, sluit het wat **hogere cijfer in Linkebeek** (15%) en **Drogenbos** (14%) dichterbij de situatie in het **Brussels Gewest** (15%, zie grafiek 5.1.). Het aandeel koppels zonder kinderen ligt dan weer wat hoger in Merchtem (24%) en Meise (23%), die op dat vlak aansluiten bij het Vlaamse gemiddelde (25%, zie grafiek 5.1.). Ten slotte valt op hoe het aandeel **alleenwonenden en andere gezinsvormen in nagenoeg alle Randgemeenten lager is dan het Vlaamse gemiddelde** (17%, zie grafiek 5.1.). Dat delen de negentien Randgemeenten niet alleen met het gemiddelde voor de Vlaamse Rand, maar ook met de gemeenten die aan Gent en Antwerpen grenzen.

Grafiek 5.3. Aandeel inwoners per type huishouden (LIPRO-typologie), per gemeente

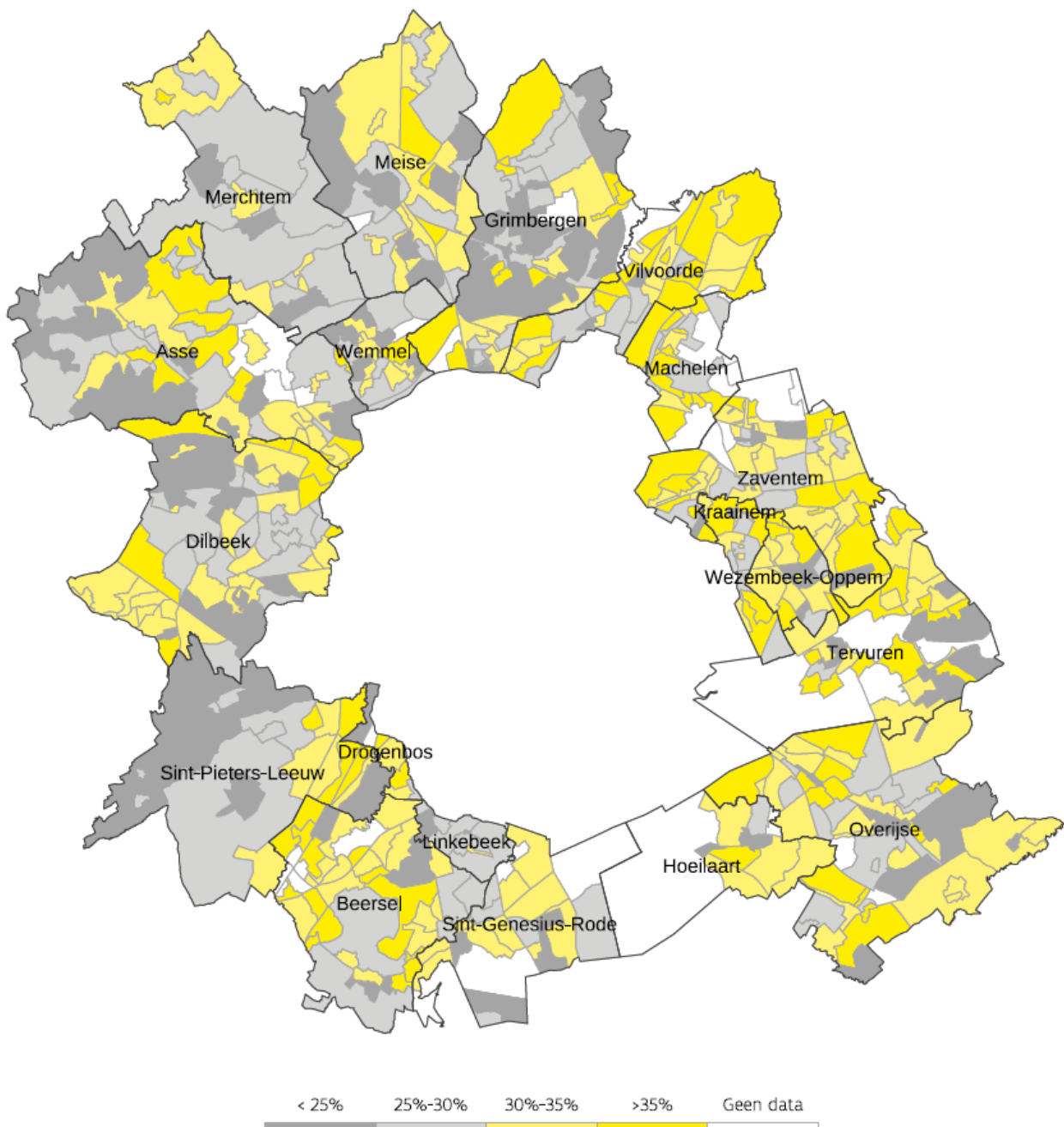

Bron: Statbel (2023) | Noot: percentages werden afgerond

De ruimtelijke spreiding van de **gebieden met een hoog aandeel huishoudens met kinderen** in de Vlaamse Rand hangt logischerwijze sterk samen met het aandeel kinderen en jongeren (grafiek 4.8.). Onderstaande kaart (grafiek 5.4) vertoont dan ook drie gelijkaardige patronen. Ten eerste

kleuren het **noord- en zuidoosten van de regio sterk geel**. Ten tweede heeft ook de **nabijheid van het Brussels Gewest** een duidelijke impact: de felgele gebieden concentreren zich in de eerste plaats langs de grens met Brussel. Ten derde lichten de felgele **dorpskernen van de (deel)gemeenten** op, die vaak omgeven worden door grijze gebieden met een relatief laag aandeel koppels met kinderen. Opnieuw is Merchtem, de Randgemeente met het laagste aandeel koppels met kinderen, daar een duidelijk voorbeeld van. De ruimtelijke spreiding van de huishoudens met kinderen vertoont daarmee dus ook opvallende **gelijkenissen** met de **bevolkingsdichtheid** (grafiek 1.4.) en het aandeel inwoners met een **buitenlandse herkomst** (grafiek 3.4.). Die statistische sectoren worden dus gekenmerkt door een hoog aantal inwoners per vierkante kilometer, waarvan een relatief groot aandeel bestaat uit gezinnen met kinderen en personen met een buitenlandse herkomst.

Grafiek 5.4. Aandeel huishoudens met kinderen, per statistische sector

Bron: Statbel via Provincies in cijfers (2024)

AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR
AFDELING BELEID STEDEN, BRUSSEL EN VLAAMSE RAND
Havenlaan 88, bus 70
1000 BRUSSEL
rand@vlaanderen.be